

FÅGLAR

i Närke

#2 2025 Från starten #190

Staffan Ulström

NOF – en förening med blicken framåt

Närkes Ornitologiska Förening sjuder av liv, och erbjuder ett stort antal aktiviteter: fågelresor, guidningar, temakvällar, föredrag, exkursioner och en högklassig tidskrift. Allt med syfte att främja glädjen i fågel-skådning och fördjupa kunskapen om fåglar.

DET MÄRKS att engagemanget är starkt. Våra arrangemang samlar deltagare från hela närområdet, ofta med fullteknade listor och återkommande frågor om fler tillfällen. Vi har lyckats skapa ett sammanhang där både nybörjare och mer erfarna skådare kan känna sig välkomna. Vi har en öppen och transparent förening som jag (och förhoppningsvis många andra också), är stolt över. Kombinationen av aktivitet, kunskapsdelning och gemenskap är kärnan i vår verksamhet – och en av förklaringarna till att medlemsantalet ökar.

Samtidigt är vi medvetna om den utmaning som många ideella föreningar delar: förnyingen. Medelåldern bland våra medlemmar är hög, och för att säkerställa en levande och hållbar förening även i framtiden behöver vi nå nya målgrupper. Ungdomar, barnfamiljer och personer som kanske ännu inte upptäckt tjusningen i fågel-skådning, men som är nyfikna på naturen. Här finns en stor potential.

HUR GÖR VI fågel-skådning mer tillgänglig? Hur kommunicerar vi i de kanaler där nästa generation finns? Hur speglar vi att fågel-skådning är för alla – oavsett ålder, bakgrund eller tidigare

kunskap? Var pågår ungdomslivet där NOF skulle kunna finnas? Vad har våra föreningsresurser som kan locka?

VI FÅR FUNDERA på om vi kanske måste vi flytta vår energi och närvaro. Vi vet att ringmärkning (och aktiviteten ”Klappa en fågel”) är något som lockar de unga. Ibland kan ett sådant möte innebära ett stort engagemang för resten av livet. Och handen på hjärtat: hur kul är det för en tioåring att stå och glo in i en buske för att om möjligt få se en oansenligt skulkgångare hoppa runt?

NOF har från och till haft en aktiv ungdomsgrupp, men den kräver också engagerade föräldrar som bland annat kan skjutsa och lämna ungdomarna. Finns det annat som kan locka unga att ta del av fågelintresset eller fågelskyddet? Kan ett kommande samarbete mellan NOF och Kvismare fågelstation vara en väg för ungdomar att få ett intresse för fågellivet?

Avsaknaden av ungdomar och unga vuxna är något som hela föreningslivet i Sverige brottas med i dag. Undantaget är idrotten och lite förvånande sportfiske, som är populärt bland unga. Vad har de föreningarna som NOF inte kan erbjuda?

Anders Nydahl
Ordförande, NOF

JAG VILL SÅ HÄR i halvtid på fågelåret rikta ett varmt tack till alla er som på olika sätt bidrar till föreningens framgång: som ledare, guider, arrangörer eller engagerade deltagare. Utan er hade vår förening inte varit den dynamiska och välmående gemenskap den är i dag. NOF har många duktiga och erfarna fågel-skådare, och fler skulle behövas att delta i de olika aktiviteterna för att inte slita ut engagerade ledare i förtid.

Låt oss fortsätta utvecklas tillsammans. Med vingslag i både tradition och nytänkande kan vi skapa en ännu mer inkluderande, inspirerande och livskraftig förening – för dagens och morgondagens fågel-skådare.

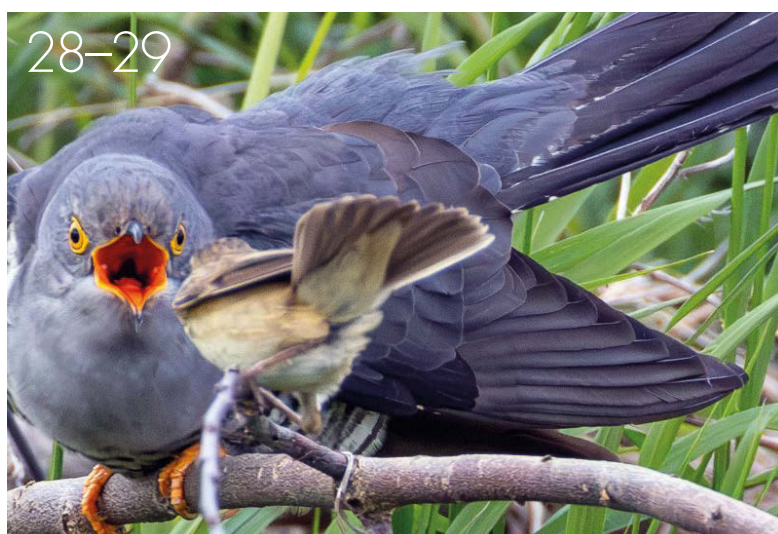
DÄRMED VILL JAG önska er alla skådare en härlig sommar.

Annica – ett år som skådare

10-27 EXTRA: Fågelåret 2024

Gökdramat på NOF-resan

OMSLAGSFÅGELN:

Törnskata
Lanius collurio

Akvarell (detalj) Staffan Ullström.

Törnskatan är stor som en sädesärla, cirka 16–18 cm från näbb till stjärt. Hanen är omisskännlig med svart banditmask, rödbrun rygg, rosa bröst, grå hjässa och nacke samt svart stjärt med vita ytterkanter. Honan är mindre iögonfallande, med brun hjässa, rygg och stjärt, grå nacke och mer eller mindre tydlig brun banditmask. Boet byggs i en lämplig buske. Framför allt används taggbuskar som slån, ros och hagtorn, men boet kan även placeras i enbuskar, gran och hallonsnår. I början av juni läggs de fem–sex äggen. Honan ruvar i 14 dagar och bägge föräldrarna matar ungarna i ytterligare 14 dagar.

Vid födosök sitter törnskatan ofta upprätt i toppen på buskar och stolpar och spanar efter byten. Den äter främst stora insekter som skalbaggar, humlor, bin och vårtbitare, sällsynt även smågnagare och småfåglar. Dagar med god mattillgång spetsas en del byten på taggbuskars törnen och taggtrådstaket.

Törnskatorna kommer in till Sverige från sydost. Från en kraftig minskning i antal tycks beståndet av törnskata nu vara stabilt. Ringmärkningar visar att de om hösten flyttar åt sydost och via östra Medelhavet för att övervintra i Afrika söder om Sahara.

Par i Sverige: 44 000 Par i Närke: 1 100

MER INTRESSANT LÄSNING I DETTA NUMMER:

Ledare: NOF blickar framåt	02
NOF tar över fågelfond i Östernärke?	04
Ringmärkarkurs i sommar	04
Drönare räknade skrattnåsar	05
NOF tar plats i fågelstationen	05
Vardagsskådarna tar för sig	06
Unga falkar ringmärktes	08
Tre fenologirekord bland tropikflyttarna	09
Ljudboxar ger svar om bergguarna	09
Höstens program	30
Krönika: Fågelmöten ger minne för livet	32

Välkomna, nya medlemmar!

■ Tack för att du valt att bli medlem i Närkes Ornitologiska Förening! Ditt medlemskap är ett viktigt bidrag till fågelskyddet i vårt landskap. Inom NOF jobbar vi med en rad åtgärder som gynnar fågellivet: vi inventerar, vi bygger bolådor till berguv och pilgrimsfalk, boplattformar till duvhök och hornugglor samt holkar till många andra fågelarter. Som medlem i NOF får du förstås föreningens fina tidskrift, *Fåglar i Närke*, hem i brevlådan fyra gånger om året. Vi växer stadigt när det gäller antalet medlemmar i vår livaktiga förening, i år hoppas vi kunna passera 1 000 medlemmar. NOF är föreningen för fågelintresse, fågelskydd och fågelforskning. Här är de senaste som valt att bli medlemmar i NOF:

Mattias Rudenvall,	Frövi
Rosemarie Rudenvall,	Frövi
Viveka Lundmark,	Örebro
Birgitta Johansson,	Karlskoga
Torbjörn Johansson,	Örebro
Bo Wallin,	Glansh.
Gudrun Wall,	Örebro
Johan Berg,	Hallsberg
Ann-Sofi Maria Eriksson,	Örebro
Olle Ohlsson,	Örebro
Anders Ström,	Örebro
Elisabeth Gräntz Palm,	Vintrosa
Monica Holm,	Örebro
Hans Bergqvist,	Örebro
Sven Lönnberg,	Örebro
Marie Malmström,	Örebro
Sara Gimholt,	Örebro
Anders Johansson,	Örebro
Kerstin Norde,	Örebro
Krister Nordlund,	Laxå
Levi Nordlund,	Laxå
Denis Mahmutovic,	Vintrosa
Bo Nielsen,	Varberg

NOF ny förvaltare av fågelvård i Östernärke?

NOF HAR FÅTT frågan om föreningen kan ta över ansvaret för bland annat fågelmatning vintertid i Östernärke.

Nu ska saken utredas; det handlar om att överta ansvaret för en stiftelse som har 250 000 kronor.

Under många år har Östernärkes Naturvårdsförening haft ansvaret för en stiftelse vars syfte bland annat är att sköta fågelmatning i området runt Asker och Kvismaren. Stiftelsen bildades sedan två damer i Östernärke skänkt 300 000 kronor. Avkastningen av dessa pengar skulle gå till att mata fåglar vintertid och till annan omvårdnad av fåglar.

Nu har Östernärkes Naturvårdsförening svårt att få ihop en styrelse, och därmed också svårigheter att ta ansvar för Stiftelsen. Därför

har Närkes Ornitologiska Förening, NOF, fått frågan om man är beredd att fortsätta förvalta verksamheten med det något långa namnet: "Stiftelsen för Anna och Margit Erikssons, Lindtorp, Asker, Naturvårdsfond." Behållningen är för närvarande 250 000 kronor.

NOF ska nu utreda vilka konsekvenser det blir av ett eventuellt övertagande.

– Det finns några saker som vi måste titta närmare på, bland annat står det i Stiftelsens stadgar att det bara är avkastningen på kapitalet som kan användas. Det är numera svårt att få en rimlig avkastning och kanske går det att ändra på, förklarar Anders Nydahl, som är ordförande i NOF.

– Det viktiga, och det är nog andemeningen i Stiftelsen, är väl att pengarna ska användas för fåglarnas bästa. Om de sitter låsta på ett bankkonto gör de ingen nytta.

ÄR DU intresserad av att komma nära våra fåglar? Kanske bara att få klappa en blåmes eller att så småningom bli ringmärkare, och kanske till och med börja forska om fåglar. I så fall, häng med oss med start i juli till Äsön.

Fågelstationen i Kvismaren har sedan början av 1960-talet med stöd av ringmärkning följt upp fågellivet. Vi i NOF är angelägna om att fågelstationens arbete med bland annat miljöövervakning fortsätter. Därför planerar vi att du ska få prova på ringmärkning. Vi vänder oss till dig som på något sätt vill assistera i sam-

band med ringmärkning. Protokoll ska föras, platser att sätta upp nät på ska iordningställas, nät ska sättas upp och vittjas, fåglar ska art- och åldersbestämmas och annan information insamlas.

Det blir ett teoretiskt pass och några tidiga mornar i fält under juli och augusti. Vädret får styra vilka dagar som är lämpliga. Att hålla på med ringmärkning är kanske inte så glamoröst; det är vråltidiga mornar, mygg, stövlar och regnbyxor mot nattens dagg. Men oj vad man får lära sig mycket.

Anmäl dig till Lars Johansson 070-558 99 06 och det är snabba ryck. Senast 5 juli vill han höra från dig.

Drönare ger bra bild av skrattnåsläget i Oset

SÅ HÄR ser det ut när man tar en bild på ruvande skrattnåsar med hjälp av en drönare. Bilden är tagen på kvällen när skrattnåsarna ligger och ruvar, och då är det relativt enkelt att räkna antalet häckande skrattnåsar.

EN INVENTERING med hjälp av drönare förra året visade att antalet häckande skrattnåsar i Oset i Örebro var det högsta antalet hittills: 948 par.

En drönarinventering är en effektiv metod och stör inte skrattnåsarna, berättar kommunekolog Per Wedholm.

Våren 2024 prövade Naturvårdsenheten i Örebro kommun att för första gången inventera antalet skrattnåsar i Oset med hjälp av en drönare. Tidigare år har Närke Ornitologiska Förening genomfört traditionella fältinventeringar av skrattnåsar, men det kan vara svårt eftersom tuvor och hög vegetation försvårar räkningen.

Förra året föredrog de flesta skrattnåsar att häcka på Näsbyängen. Tidigare år har skrattnåsar också häckat vid Ladviken och på Almbyängen. En hypotes är att måskolonin flyttat på sig för att undvika predation från de tranor som häckade mellan Ladviken och Almbyängen. En annan förklaring kan vara skrattnåsarna flyttar på sig på grund av variationer av vattennivå och vegetationshöjd.

Fördelar

Metoden med drönare, som genomfördes den 21 maj förra året, visade sig ha många fördelar. Den lilla flygfarkosten störde inte skrattnåsarna, och stillbilder på kvällen visade tydligt var måsarna låg och ruvade. Totalt räknade man in 948 par i Oset; felmarginalen bedömdes som liten. Det högsta antal som räknats in tidigare år är 830 par 2016 och 810 par 2018.

Inventeringen med hjälp av drönaren tog totalt tio timmar: två timmars flygtid och åtta timmars bildgranskning.

NOF tar plats i Kvismarestationen

■ NOF och Föreningen Kvismare Fågelstation (FKF) har under en längre tid saknat samarbetsformer. För att råda bot på detta har NOF nu fått en plats i styrelsen för FKF.

Avsikten är att ge NOF en bättre inblick i verksamheten vid fågelstationen, och att försöka hitta former för ett närmare samarbete. Exakt hur det ska gå till är ännu inte bestämt, men till att börja med kommer FKF att informera om sin verksamhet via en spalt här i Fåglar i Närke.

Kvismarens fågelstation har funnits sedan 1961 och bedriver sin verksamhet från Ängfallet strax söder om Norrbyås. Verksamheten består till stor del av inventeringar och ringmärkning, både som standardiserad märkning och inom olika projekt. För att klara detta använder man sig av ringmärkare och assistenter som jobbar under säsongen. För stunden kommer en stor del av dessa från utlandet, men förhoppningen är att kunna locka mer lokala medhjälpare framöver.

Stationen används även bland annat av Lunds universitet för forskning. Utöver rena fågelstudier jobbar man tillsammans med Länsstyrelsen för att skapa bästa möjliga förutsättningar för fåglar vid Kvismaren.

Pågående projekt under 2025 är bland annat inventeringar av kråka (sker regelbundet sedan 1964), brun kärrhök, våtmarker, Sörön (61 år kontinuerligt) samt en del mindre inventeringar

Föreningens hemsida:
www.kvismaren.org

Vassklippningen i Fjugesta får inga rättsliga konsekvenser

■ Det blev inga rättsliga åtgärder efter den olämpliga vassklippningen i reningsdammarna i Fjugesta förra sommaren.

Mitt i häckningssäsongen lät Lekebergs kommun en entreprenör kapa vassen i de tre reningsdammarna.

Parkförvaltningen, som fått ett föreläggande av miljökontoret att reningsdammarna skulle muddras och vassen skulle klippas, fick bråttom när ett entreprenadföretag kontaktades för att

utföra vassklippningen.

– Änder och gäss stördes enormt mycket, berättade fågelskådaren Frank Tholfsson som såg dramat utspelas.

När området inventerats på fåglar bara någon vecka innan den olämpliga vassklippningen fann man i de tre dammarna bland annat knipor, sothöns, gräsänder, grågäss och krickor med små ungar. Några av fåglarna finns på den så kallade rödlistan. Vassklippningen polisanmälades av Länsstyrelsen,

men ansvarige åklagaren lade ner förundersökningen, bland annat med motiveringen att det varit svårt att bevisa brottsligt uppsåt eller oaktsamhet.

Naturvårdshandläggaren Karin Wikström på Länsstyrelsen i Örebro är förvånad över att förundersökningen är nedlagd. Enligt henne fanns det en väldigt bra dokumentation på att det var en högst olämplig vassklippning. Ett problem är att det saknas tydliga nationella riktlinjer när det gäller vassklippning i känsliga miljöer.

Häng med NOF på skådarresor

■ Vill du få en härlig fågelupplevelse och träffa trevliga skådar-kompisar? Då har du möjlighet att följa med på någon av de skådarresor som Närkes Ornitologiska Förening arrangerar i höst.

Den 10–14 september går NOF-resan till Västkusten och Falsterbo som är en av landets bästa fågellokaler. Duktige guiden Björn Ander leder den resan.

Den 16–19 oktober finns möjlighet att åka med till Öland, som har det mesta i fågelväg. Ronnie Lindqvist är guide på denna härliga höstresa till fågel-skådarnas "Mekka".

Läs mer på NOFs hemsida.

Tysslinge bäst i Fågeltornkamp

■ Lördagen den 3 maj avgjordes Fågeltornskampen.

Hela 113 lag runt om i Sverige kom till start för att hitta så många fågelarter som möjligt under åtta timmar från ett fågeltorn. Starten gick klockan fem på morgonen.

Fem lag i Närke deltog. Bäst lyckades det i Norra tornet i Tysslingen, som fick ihop 77 arter. Övriga torn/platser som deltog var Väla-kärren, Åslaholmen, Björka lertag och Rosenbergsstugan.

Bäst i Sverige var laget vid Hångersudde vid Hornborgarsjön, de kryssade hela 113 olika arter.

Närkeskådarna vann Påskrallyt

■ Skådarna i Närke vann den jämna kampen mot Västmanland under Påskrallyt, med 162 arter mot 161.

Hela 43 skådare deltog i denna lättsamma kryssartävling under påskhelgen: 23 från Närke och 20 från Västmanland. Tävlingen går ut på att kryssa så många arter som möjligt under påskhelgen. Det finns olika klasser att tävla i, bland annat ekoskådning, skogsarter och tomtlista.

Allt om Påskrallyt på NOFs hemsida.

Vardag eller söndag – välj **din** skådardag

NÅGRA AV DELTAGARNA i fågelvandringarna på vardagar i Oset och Rynningeviken. Från vänster: Gunilla Persson, Gun Isacson, Stephan Svenning, Görel Eriksson och Barbro Jidsjö.

SNÖ, SOLSKEN, molnigt, blåsigt och vindstilla.

Oavsett väder har ett gäng träffats under våren för att skåda fåglar tillsammans, ofta i Oset och Rynningeviken.

TEXT OCH FOTO: PETER KLEVNÄS

Närkes Ornitologiska Förening, NOF, arrangerar årliga guidade fågelvandringar varje söndagsmorgon under maj månad. Som ett alternativ till dessa fågelguidningar har det under våren också erbjudits opretentiösa vardagsvandringar utan en utsedd ledare/guide.

Vid tolv tillfällen under våren har en inbjudan gått ut på NOFs Facebook-grupp att delta i vardagsskådningen. Alla är välkomna oavsett kunskaper och ofta har fågelvandringarna skett på torsdagar.

Våra vardagsskådningar sker med gemensam guidning; vi hjälps åt att observera och artbestämma. Vi går långsamt och stannar ofta, då blir det samtal om fåglarnas utseende, artskiljande karaktär och läten. Betoningen blir

alltså på samtal och gemenskap kring fåglarna, vi jämför våra intryck och erfarenheter. Att det sedan ibland blir helt andra samtalsämnen än fåglar ger ytterligare innehåll till utflykten.

Uppslutningen har varierat, från sex till 24 deltagare som mest. Åldersfördelningen har varit ungefär som i NOF som helhet: mest pensionärer men också en handfull betydligt yngre, vilket vi andra har uppskattat mycket. Dels för att de hör så mycket bättre än vi, dels för att det är roligt med återväxt i skådarsamhället.

Många uppskattar exkursionerna. Det är trevligt med sällskap i skådandet, det är lärorikt, och lättare att komma sig för ta sig ut att skåda (typ att det blir av även om vädret inte det bästa).

Något direkt negativt har vi inte hört. Möjligen minskade intresset att delta de gånger vi startat lite tidigare på morgnarna: klockan 7 i stället för klockan 8.

Initiativtagare till vardagsskådningen denna vår ha varit Gunilla Persson, Gun Isacson och övertecknad.

ANNICA SJÖLUND

Ålder: 58 år.

Bor: Villa på Väster i Örebro.

Familj: Sambo Micke och två vuxna döttrar.

Jobb: Administratör på en revision- och redovisningsfirma.

Antal kryss: Fick nyligen årskryss 200, en rödhalsad gås. Totalt 214 kryss (början av juni).

Annica stannade till – och började skåda

KAMERAN är alltid med när Annica Sjölund ger sig ut för att skåda fåglar. Och kan det bli bättre? Hon bor på Lövsångarestigen.

ANNICA Sjölund är löparen som tillfälligtvis tvingades sakta ner – och då väcktes ett nytt intresse.

TEXT: CHARLOTTA TIDEMAN FOTO: ARNE LUNDH

– Jag tog med kameran på promenader och då upptäckte jag och sambon Micke det roliga med att titta på fåglar.

– Började med fågelskådning för drygt ett år sen, efter en besvärlig höst-vinter med en ond höft när jag fick promenera i stället för att springa, berättar hon.

Det var då hon tog med kameran och hade tid att stanna upp.

Att ha grannen Rune Eriksson som är ornitolog och fått tips om appen Merlin Bird under en Osetpromenad gav riktig effekt.

– Så mycket roligare att få hjälp att identifiera läten till att se fågel!

– Och sen kom påsk och Påskrallet och då var vi fast, tävlingsmänniskor som vi är. Dröjde inte länge förrän vi skaffade en tubkikare så vi kom fåglarna riktigt nära.

Hon var aldrig någon Skogsmulle som barn men naturintresset fanns i föräldrahemmet.

Hon växte upp på en bondgård med djur i norra Ångermanland med föräldrar som månade om säsongernas mångfald.

– Jag minns att pappa sa till oss barn att inte skrämma fåglar som häckade och själv väntade han med slättern om det fanns djur på gårderna.

– Varje sommar såg jag fram emot att få se och höra storspoven. Sen minns jag också laddusvalan och svartvit flugsnappare som fina upplevelser.

Skådar och löper

I Örebro har hon bott sedan 1998 och sedan 2020 i västra delen av staden.

– Det kan inte bli bättre. Sambon och jag delar intressen och vi har bara 2 minuter till Varbergaskogen där vi både fågelskådar och löptränar, eftersom vi är aktiva i IF Start. Märkt att vi i Örebro verkligen är bortskämda som har så fina lokaler inom en omkrets av två-tre mil.

– Vi gillar att åka bil så vi åker ibland på larm, löptävlingar och socialdans runt om i Sverige.

– Ifjol var vi i Varberg på veteran-SM och köpte första handkikaren vid besök på Getterön.

– Under sommaren till Bornholm för att tävla i löpning en vecka och på vägen dit passade vi på att svänga förbi Trelleborg för att se och kryssa biätaren, så vackra!

Storspovens sång

– På vägen hem från Norrland stannade dottern och jag till i Västerås, efter att vi kollat Artportalen, och fick se vit stork.

Annica blir mer och mer aktiv i Artportalen där hon både rapporterar och lägger upp bilder.

Är det några arter som du spanar lite extra efter?

– Kungsörn har jag inte sett och vattenrall har jag bara hört, den är svår att upptäcka.

Har du någon favoritfågel?

– Då säger jag storspov, fantastisk sång!

Sandra Tengelin med en av de märkta ungarna.

Unga pilgrimsfalkar märkta

DEN 6 JUNI ringmärktes fyra unga pilgrimsfalkar i Fjugesta. Det var antagligen två hanar och två honor.

Paret i Fjugesta är ett framgångsrikt par: det är sjunde året i rad de får ungar. Med årets kull på fyra, har de fått fram totalt 24 ungar, vilket innebär att tillhör de mest framgångsrika föräldrarna i Sverige.

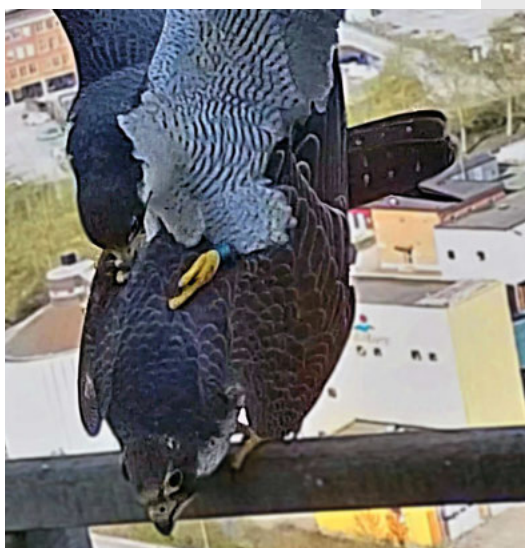
TEKST: KENT HALTTUNEN FOTO: ANDERS SILVETÄRN

– Men vi vet inte med säkerhet om det är samma falkar varje år, eftersom föräldrarna inte är ringmärkta, förklarar ringmärkaren Ulf Eriksson. Han väger och mäter ungarna, och de får sina ringar med olika kombinationer. Första falkungen vägs i en påse: vågen visar på 570 gram.

– Den här är lite lurig. Det bör vara en

MED VAN HAND sätter ringmärkaren Ulf Eriksson på en lila ring på den unga pilgrimsfalken. Det går att märka de unga falkarna redan efter cirka 14 dagar, då har benen och klorna växt färdigt.

EN HONA från Fjugesta (märkt H2) har flera gånger under våren parat sig med en hane i Västerås.

hanen, men kan också var en liten hona, säger Ulf. Falkunge nummer två och nummer tre är det ingen tvekan om: 790 respektive 750 gram; båda är honor. Falkunge nummer fyra väger bara 400 gram, det är en liten hane. Enligt Ulf's mätningar av vingpennorna bör falkungarna vara mellan 17 och 19 dygn. Det stämmer också bra med bilderna från den övervakningskamera som sitter i anslutning till bolådan. Av erfarenhet vet man att de unga falkarna söker egna revir i närheten. Studier visar att hanarna försöker hitta ett revir inom 50 kilometers radie. Honorna söker sig lite längre bort, inom en radie på 100 kilometer.

Närkes Ornitologiska Förening har monterat upp sex bolådor för pilgrimsfalk för att möjliggöra att ytterligare par etablerar sig i landskapet. Lite senare i år kommer det upp ytterligare bolådor avsedda för pilgrimsfalk, bland annat en på silon i Kumla.

Fjugestafalk parar sig – i Västerås

■ En av falkungarna från Fjugesta förra året har nu bildat par med en hane i Västerås.

Vid flera tillfällen har de parat sig under våren, och honan sparkade också ut en grop för äggen.

På silon i Västerås har det under flera år häckat ett par

pilgrimsfalkar. Men i början av året hittades honan från Västerås död, hon hade drabbats av fågelinfluensan. Därmed stod hanen, som kom från Arboga 2019, utan partner.

Vid bolådan finns två kameror som följer falkarnas liv. Plötsligt under våren dök en ny pilgrimsfalk upp vid bolådan. Det var en ung hona som var ringmärkt: röd ring, beteckningen H2.

– Det var väldigt överraskande, berättar Anders Nylén som noggrant följer falkarna i Västerås.

Honan (röd ring H2), kommer från förra årets kull i Fjugesta. Flera gånger under våren har hon parat sig med hanen i Västerås.

– En så pass ung hona kan lägga ägg, men det är ovanligt att så unga pilgrimsfalkar klarar av en häckning, säger Ander Nylén. Det blev ingen häckning i år, men nu finns goda möjligheter att det kan ske nästa år.

PHOTO: ANDERS SJIVETÄRN

TEXT: KENT HAITTUNEN

som sågs vid Hedens våtmark den 16 april (en dag tidigare jämfört med tidigare år), och det var **härmsångare** som upptäcktes den 30 april vid Rostagårdsparken i Örebro (också det en dag tidigare än förra rekordnoteringen). Den snöfria och milda vintern innebar att många av de ”tidiga” tropikflyttarna kom inom det tidiga intervallet.

Studier vid Ottenby fågelstation visar att tropikflyttarna nu i genomsnitt anländer fem dagar tidigare än på 1980-talet. Vår jämförelse med ankomstdatum på 1990-talet i Närke visar på samma tendens. I genomsnitt kommer datumflyttarna till vårt landskap fem-sex dagar tidigare än för 30 år sedan.

■ Under vintern och våren 2025 har NOFs ljudboxar använts flitigt. Berguvar på fem kända lokaler har övervakats med hjälp av den smidiga och lättarbetade utrustningen.

Paren i de andra reviren har stundtals varit mycket ljudliga för att i slutet av perioden januari – april blivit tystare. Förhoppningsvis har alla gått till häckning; i sommar får vi svar då de sista inspelningarna ska göras.

Om häckningen är lyckad är lätt att konstatera eftersom berguvungar högljutt tigger mat av sina föräldrar. Det är ett läte som fastnar lätt på inspelningarna och där man relativt enkelt kan konstatera hur många ungar som tigger.

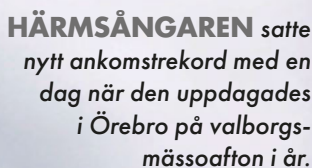
Resultatet kommer att presenteras i
höstnumret av *Fåglar i Närke*.

■ Svanrasten vid Tysslingen blev annorlunda i år.

Länsstyrelsen beslutade i sista stund att inte finansiera utfodringen av svanar i norra delen av sjön Tysslingen med motiveringen att 13 lantbrukare sagt nej. Det innebar att varken svanar eller gäss lockades att stanna och rasta vid Rånnestamaden.

En annan anledning till att det var färre svanar runt Tysslingenvar var det ovanligt låga vattenståndet under våren, eftersom dammluckorna i södra änden krånglade. De vanligtvis vattenfyllda och attraktiva strandängarna fanns inte i norra änden av sjön.

Dessutom bidrog den varma och snöfria våren till att många svanar fortsatte vidare för att rasta. Enbart den 7 mars sträckte 2 673 sångsvanar förbi sjön Gnien i Västmanland.

I förra numret av Fåglar i Närke publicerade vi tabeller på när tropifyttarna brukar anlända till Närke. I år var det tre av de 32 redovisade arterna som var rekordtidiga: ladusvala, rödstjärt och härmsångare.

Fågelåret 2024 i Närke kan summeras på följande sätt: i Artportalen finns 103 478 rader med observationer och det handlar om 237 olika fågelarter. En ny art för landskapet noterades: fältsångare som plockades ur fångstnäten vid Kvismare fågelstation. Regionala Rapportkommittén i Närke, Rrk, har granskat, kvalitetssäkrat och sammanställt alla observationer. I denna rapport redovisas ett urval av alla observationer. Hoppas ni får en trevlig läsning om det som hände under Fågelåret i Närke under 2024.

Regionala Rapportkommittén i Närke, Rrk, bestod under 2024 av Ove Pettersson, Anders Jacobsson, Andreas Tranderyd, Andreas Sandberg, Per Wedholm, Ronnie Lindqvist och Albin Mauritzon.

Få obsade **fältsångaren** — senaste arten i landskapet

Prutgås (*Branta bernicla*)

Ovanligt många fynd gjordes under året. En ensam individ stannade en längre period i Oset under försommaren. Troligen var det samma fågel som den 20 juni även sågs i Boglundsängen. Under hösten rastade ensamma prutgäss under en period både i Kvismaren och Kumla sjöpark. Samtliga fynd av prutgäss under året redovisas. Fynden i Tysslingen kan delvis röra sig om samma individer.

Vår: 1 ex. Öns åkrar, Kvismaren 27.2 (Tomas Bergkvist). 1 ex. Ormestaängarna, Oset 12–20.6 (Oscar Axelsson, Rebecca Holm, Christer Tegebro m.fl.). 1 ex. Västra dammen, Boglundsängen 20.6 (Bengt Jalsborn, Anders Bertebo, Patrik Strömberg).

Höst: 2 ex. Hammarmaden, Kvismaren 11.10 (Lars Gustafsson). 4 ex.

Hammarmaden, Kvismaren 12.10 (Magnus Persson). 7 ex. Hammarmaden, Kvismaren 12.10 (Magnus Persson). 1 ex. Kumla sjöpark, Kumla 13–23.10 (Stellan Amzoll, Christer Johansson, Lennarth Sollerman Gustafsson m.fl.). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 13–18.10 (Patrik Strömberg, Anders Jacobsson, Lars Gustafsson m.fl.). 4 ex. Knarsta by, Stora Mellösa 14.10 (Åke Pettersson). 2 ex. Jonagården, Tysslingen 28.10 (Kent Halttunen). 2 ex. Rumboholm, Tysslingen 29.10 (Bengt Jalsborn). 1 ex. Hægervad, Tysslingen 6.11 (Lennart Eriksson). 2 ex. Gräve by, Tyssling-

en 8.11 (Lennart Eriksson). 1 adult Gräve by, Tysslingen 9.11 (Kent Halttunen).

Vitkindad gås (*Branta leucopsis*)

Säkerställd reproduktion har under året konstaterats med tre kullar i Oset och en kull i Rynningeviken. Under perioden 29.4–18.5 noterades ovanligt stora flockar med sträckande vitkindade gäss på flera håll i landskapet. Under senhösten rastade upp till 4 000 ex. i

Kvismaren.

Säkerställd reproduktion:

6 ex. (2 adult + 4 pulli) bo, ägg/ungar Ormestaängarna, Oset 31.5 (Lennart Eriksson). 6 ex. (2 adult + 4 pulli) bo, ägg/ungar Södra Näsbyängen, Oset 31.5 (Lennart Eriksson m.fl.). 10 ex. i par pulli/nyligen flygga ungar Näsbyängen, Oset 13.6 "Åtminstone 3 par med ungar" (Anders Adolfsson). 6 ex. (2 adult + 4 pulli) Rävångsmaden, Rynningeviken 12.6 (Thord Eriksson).

Vår: 412 ex. rastande Fårhagen, Boglundsängen 18.4 (Lennart Eriksson). 150 ex. sträckande NO Hammarmaden, Kvismaren 29.4 (Anders Jacobsson). 150 ex. sträckande NO Prästängsvägen, Sköllersta 29.4 (Johan Åhlén). 250 ex. sträckande NO Prästängsvägen, Sköllersta 5.5 (Johan Åhlén). 600 ex. sträckande NO Rysjön, Kvismaren 5.5 (Ronnie Lindqvist). 250

ex. sträckande N Hammarmaden, Kvismaren 9.5 (Ola Erlandsson). 190 ex. sträckande NO Ormkärrsplattformen 18.5 (Anders Carlberg, Claes Dyst). 550 ex. sträckande NO Sundsbro, Kilsmo 18.5 (Ola Erlandsson).

Höst: 3 650 ex. sammanlagt på Kilsgårdsåkrarna och Nynäs högmärker, Kvismaren 14.10 (Ove Pettersson). 3 400 ex. Hammarmaden, Kvismaren 16.10 (Leif Sildén). 4 000 ex. Rysjön, Kvismaren 22.10 (Ola Strand).

Grågås (*Anser anser*)

Grågässen fortsätter att rasta i allt större antal på hösten. Bara på fyra olika lokaler observerades totalt 16 096 ex. under perioden 26.9–11.10.

Höst: 7 500 ex. Rysjön, Kvismaren 26.9 (Åke Pettersson). 2 300 ex. Rynningeviken 6.10 (Ola Erlandsson, Leif Eckmann, Nils Eriksson m.fl.). 2 770 ex. Broby, Närke Kils-området 8.10 (Lennart Eriksson). 3 526 ex. Västra dammen, Boglundsängen 11.10 (Ronnie Lindqvist).

Sädgås (*Anser fabalis*)

Rastande sädgäss i landskapet räknades både under våren och hösten. Likt föregående år inventerades alla kända större rastplatser samtidigt i oktober. Högsta antal för några lokaler anges.

Vår: 1 500 ex. Kvismaren 1.3 (Åke Pettersson). 3 450 ex. Helgesta, Odensbacken 2.3 (Anders Jacobsson). 1 800 ex. Knista, Fjugesta 7.3 (Kent Halttunen). 3 050 ex. Gräve by, Tysslingen 8.3 (Kent Halttunen). 990 ex. Vålakärren, Vibysjön 8.3 (Kent Halttunen). 500

Fågel

FOTO: BIRDNERDS

ex. Skarbysjön, Värnsta 8.3 (Kent Halttunen).
Höst: 3 000 ex. Rysjön, Kvismaren 22.10 (Ola Strand). 1 300 ex. Osvala, Tysslingen 25.10 (Kent Halttunen). 600 ex. Hägervad, Tysslingen 25.10 (Kent Halttunen). 500 ex. Broby, Närke Kils-området 25.10 (Lennart Eriksson). 500 ex. Ullavi, Närke Kils-området 25.10 (Kent Halttunen). 3 150 ex. Systeräng, Viby 25.10 (Kent Halttunen).

Tundrasädgås (*Anser fabalis rossicus*)

Sädgäss av rasen rossicus rastar både på våren och på hösten huvudsakligen i Kvismaren. Fåtalig på andra lokaler. Endast antal mer än 400 ex. har medtagits i denna rapport.

Vår: 870 ex. Rysjön, Kvismaren 25.3 (Åke Pettersson m.fl.). 450 ex. Västra rakan, Kvismaren 7.4 (Andreas Sandberg).

Höst: 540 ex. Rysjön, Kvismaren 26.9 (Åke Pettersson). 400 ex. Bäckstigen, Ekeby 13.10 (Andreas Sandberg). 590 ex. Rysjön, Kvismaren 18.10 (Åke Pettersson).

Spetsbergsgås (*Anser brachyrhynchus*)

Jordbrukslandskapet kring Tysslingen är Sveriges främsta lokal för rastande spetsbergsgäss både vår och höst. Under våren noterades ett nytt svenskt rekord för spetsbergsgäss med hela 4 579 ex. vid räkningen av gäss vid norra Tysslingen 23 mars. Högsta antal vid Kvismaren anges som jämförelse.

Vår: 4 579 ex. Rånnestamaden, Tysslingen 23.3 (Kent Halttunen, Lennart Eriksson). 600 ex. Kvismaren 3.4 (Monica Wallin, Elisabeth Feuk-Lagerstedt). 380 ex. Västra rakan, Kvismaren 7.4 (Andreas Sandberg).

Höst: 270 ex. sträckande V Rysjön, Kvismaren 4.10 (Patrik Hedengren). 4 200 ex. Hägervad, Tysslingen 6.11 (Lennart Eriksson). 300 ex. Sörby åkrar, Kvismaren 14.11 (Per Hasselgren). 4 161 ex. rastande Tysslingen 15.11 (Kent Halttunen).

Bläsgås (*Anser albifrons*)

Normalt antal rastande bläsgäss i landskapet under våren, men betydligt fler valde att stanna på höststräcket i Kvismaren jämfört med tidigare år. Flest rapporter från Kvismaren och Tysslingen, men ett par noteringar med mer än 100 ex. har medtagits från andra lokaler.

Kvismaren: 770 ex. Öbyåker, Kvismaren

Backsvala

FOTO: LARS ANDERSSON

Fältsångare

FOTO: KVISMARE FÅGELSTATION

30.3 (Leif Sildén). 1 630 ex. Hammars åkrar, Kvismaren 23.4 (Andreas Sandberg). 900 ex. Hammarmaden, Kvismaren 12.10 (Magnus Persson). 800 ex. Bäckstigen, Ekeby 13.10 (Andreas Sandberg). Tysslingen: 800 ex. förbiflygande Irvingsholm 29.3 (Martin Karlsson). 700 ex. Gymningemaden, Tysslingen 30.3 (Kent Halttunen).

Övriga noterbara fynd: 190 ex. Gamla Hammarsundsbron, Hammar 18.3 (Kent Larsson). 110 ex. sträckande SV Averby, Hjortkvarn 11.10 (Mats Weiland).

Fjällgås (*Anser erythropus*)

Sammanlagt gjordes fyra fynd i landskapet, två på våren och två på hösten. Samtliga fynd konstaterades vara omärkta individer.

Vår: 1 ex. Sörby åkrar, Kvismaren 23–24.3 (Patrik Hedengren, Kristina Lindqvist, Andreas Tranderyd m.fl.). 1 ex. Västra dammen, Boglundsängen 13.6 (Bengt Jalsborn, Patrik Strömberg, Bengt Österberg m.fl.).

Höst: 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 14–16.10 (Ola Strand, Hakon Kampe-Persson). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 3.11 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson, Andreas Sandberg m.fl.).

Svart svan (*Cygnus atratus*)

Svart svan är en parkrymning och i Sverige klassad som ej spontan och inte kryssbar. Icke desto mindre en trevlig och vacker fågel att se.

Höst: 1 ex. rastande Broby, Närke Kils-området 28.10 (Martin Karlsson, Kent Halttunen m.fl.).

Mindre sångsvan (*Cygnus columbianus*)

Rekordartat antal fynd gjordes i landskapet under våren. Under hela perioden 24.2–2.4

fanns 1–4 ex. både i Kvismaren och i Tysslingen. Högsta antal rastande på olika lokaler redovisas. Normala tre fynd på hösten.

Vår: 4 ex. Hammarsån, Kvismaren 6.3 (Elisabeth Torgå). 3 ex. Knista, Fjugesta 14.3 (Kent Halttunen). 6 ex. Egbyåsen, Segersjö 14.3 (Anders Jacobsson). 4 ex. Rånnestamaden, Tysslingen 17.3 (Ronnie Lindqvist, Gun Isacson, Patrik Hedengren m.fl.). 2 ex. Svartåns mynning, Oset 18.3 (Christer Tegebro, Thord Eriksson). 6 ex. Knista, Fjugesta 18.3 (Kent Halttunen). 4 ex. Hidingebro, Hidinge 19.3 (Kent Halttunen). 2 ex. Örebro flygplats 19.3 (Kent Halttunen). 3 ex. Sälvens åkrar, Hidinge 21.3 (Kent Halttunen). 9 ex. Egbyåsen, Segersjö 28.3 (Anders Jacobsson).

Höst: 1 ex. Äsön 16.10 (Leif Sildén). 2 adult Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 7.11 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 ex. sträckande V Sannahed 20.11 (Peter Eriksson).

Sångsvan (*Cygnus cygnus*)

Sångsvanar har rapporterats alla månader under året, men det var ”svanrasten” vid Tysslingen som ännu ett år blev den stora publika festivalen. Under perioden 19–25.3 rastade mer än 2 000 sångsvanar varje dag. Även i Kvismaren och i Västernärke noterades respektfulla antal under våren. Höststräcket kulminerade första veckan i november.

Vår: Ruinen, Tysslingen: 2 178 ex. 19.3, 2 642 ex. 21.3, 2 848 ex. 22.3, 2 211 ex. 23.3, 2 292 ex. 24.3, 2 282 ex. 25.3 (Mats Ericsson, Helny Olsson).

Vår, övriga lokaler: 610 ex. Västergården, Hidinge 14.3 (Kent Halttunen). 452 ex. Knista, Fjugesta 19.3 (Kent Halttunen). 820 ex. Hidingebro, Hidinge 19.3 (Kent Halttunen). 715 ex. Hammarbotten, Kvismaren 21.3 (Åke

Pettersson). 670 ex. Egbyåsen, Segersjö 25.3 (Anders Jacobsson).

Noterbara höstfynd: 929 ex. sträckande SV Tornet, Skagershultamossen 3.11 (Ola Erlandsson). 675 ex. Nynäs höghäls, Kvismaren 8.11 (Anders Jacobsson).

Gravand (*Tadorna tadorna*)

Rekordartat många fynd gjordes under 2023, och trenden med många fynd höll i sig även 2024. Samtliga nio fynd under våren och de tre fynden under hösten redovisas. Gravanden som under hösten vistades två månader i Boglundsängen har antagits vara samma individ.

Vår: 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 4.3 (Mats Eriksson, Per Hasselgren, Marianne Johansson m.fl.). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 14–15.3 (Ola Strand, Åke Pettersson). 1 ex. Västra dammen, Boglundsängen 27.3 (Lennarth Sollerman Gustafsson, Thord Eriksson, Bengt Jalsborn m.fl.). 1 ex. Egbyåsen, Segersjö 27.3 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 ex. Löten, Kvismaren 10.4 (Rune Eriksson, Gunnar Nilsson, Ingvar Gustavsson m.fl.). 3 ex. (2 hane + 1 hona) Rysjön, Kvismaren 19.4 (Anders Jacobsson, Åke Pettersson). 2 ex. Vålakärren, Vibysjön 5.5 (Stellan Amzoll, Andreas Tranderyd). 1 ex. Näsbyängen, Oset 10.5 (Åke Pettersson). 1 ex. Vättern Nrk 11.5 (Leif Sildén).

Skräntärna

FOTO: BIRDNERDS

Höst: 1 1K Fågelsjön, Kvismaren 3.9 (Anders Jacobsson). 1 ex. Västra dammen, Boglundsängen 15.9–17.11 (Ylva Malm, Magnus Persson, Jan Tranderyd m.fl.). 1 ex. adult Södra Näsbyängen, Oset 29.10–2.11 (Christer Tegebro, Thord Eriksson, Lennart Söderkvist m.fl.).

Mandarinand (*Aix galericulata*)
Ovanligt många fynd gjordes under året, totalt tre fynd. Det är högst sannolikt att det var samma hane som sågs vid Strandpromenaden 4.10 som dagen efter och sedan under en lång tid var stationär i Svartån vid Stadsparken.

Vår: 2 hane Dimbobaden 6–7.5 (*Daniel Andersson, Per Hasselgren).

Höst: 2 hane Segersjö dammar, Segersjö 25.9 (Anders Jacobsson, Andreas Tranderyd). 1 hane Strandpromenaden, Rynningeviken 4.10 (Lars Andersson). 1 hane i Svartån, Stads-

* Betydelse: "Upptäckare"

parken, Örebro 5–19.10 (Jonathan Waern, Magnus Persson, Sten Axelsson m.fl.).

Årta (*Spatula querquedula*)

Anlände ovanligt tidigt till Närke med fyra fynd på lika många lokaler redan i slutet av mars. Däremot ingen konstaterad häckning, bara en trolig i Oset. Årtor i par sågs under våren tillfälligt i Boglundsängen, Södra Tysslingen, Skarbysjön, Vålakärren, Råsjön samt Sunnsjön. Stationära par fanns endast i Oset och i Kvismaren.

Tidiga vårfynd: 1 hane Egbyåsen, Segersjö 28–31.3 (Anders Jacobsson, Oscar Axelsson, Rebecca Holm m.fl.). 2 ex. Ormestaängarna, Oset 28.3 (Johan Flodin). 2 ex. Rysjön, Kvismaren 31.3 (Lars Gustafsson, Bernt Bergström). 2 i par Råsjön, Arboga 31.3 (Ulf Eriksson).

Trolig häckning: 2 i par parning/parningsceremonier Rosenbergspölen, Oset 17.4 (Karl-Evert Eklund).

Möjlig häckning: Under häckningstid uppehöll sig 3–4 par stationärt i olika delområden i Kvismaren.

Skedand (*Spatula clypeata*)

Två säkerställda häckningar i landskapet, båda i Boglundsängen. Möjliga häckningar med par sedda under häckningstid på minst åtta andra lokaler varav fem i Kvismaren. Noterbart fynd med stort antal under hösten.

Säkerställd häckning: 2 adult hona med 11 pulli pulli/nyligen flygga ungar Västra dammen, Boglundsängen 18–28.6 (Bengt Jalsborn).

Möjlig häckning: 2 i par i lämplig häckbiotop Killingemaden, Kvismaren 15.5 (Åke Pettersson). 2 i par i lämplig häckbiotop Kvinnersstasjön, Kvismaren 16.5 (Åke Pettersson). 2 ex. par i lämplig häckbiotop Åkerbymaden, Tysslingen 17.5 (Kent Halttunen). 2 i par obs i häcktid, lämplig biotop Segersjö dammar 19.5 (Anders Jacobsson). 2 i par i lämplig häckbiotop Lakdamm, NO Munkatorp 24.5 (Edvin Klein, Simon Stenberg Jönsson). 2 i par i lämplig häckbiotop Fiskingemaden, Kvismaren 1.6 (Magnus Persson). 2 adult i par obs i häcktid, lämplig biotop Rysjön, Kvismaren 2.6 (Johan Karlsson, Janne Oldebring). 2 i par obs i häcktid, lämplig biotop Löten, Kvismaren 9.6 (Daniel Steen, Ulf Svensson).

Höst: 152 ex. rastande Rysjön, Kvismaren 30.10 (Börje Broström).

Snatterand (*Mareca strepera*)

Snatteranden har en stark stam i våtmarkerna i anslutning till Närke-slätten. Snabbt igenväxande mader på försommaren gör dock att arten är mycket svårinventerad. Ett par noterbara höstfynd anges.

Säkerställd häckning: På fyra lokaler kunde kullar med pulli ses under häckningstid.

Lokalerna var Rysjön i Kvismaren, Ormestaängarna i Oset, Västra Dammen i Boglundsängen samt i nyanlagda Hedens våtmark. En hona sågs dessutom ruva i Hästhagens våtmark i Ässkog.

Möjlig häckning: På ytterligare minst tio lokaler sågs par i lämplig häckningsbiotop under april/maj/juni.

Höst: 491 ex. Västra dammen, Boglundsängen 25.8 (Nils Eriksson). 340 ex. Näsbyängen, Oset 20.9 (Mikael Tellbe).

Bläsand (*Mareca penelope*)

Bläsand är jämte kricka den vanligaste anden i landskapets våtmarker både på vår- och höststräcket. Imponerande antal sträckte över Oset–Rynningeviken den 8 oktober och kunde räknas från två olika lokaler. Ovanligt många vinterfynd gjordes i januari och i december.

Vinter: 2 i par Hammarsån, Kvismaren

Härfågel

FOTO: ULF ANDERSSON

29.1–1.2 (Anders Jacobsson, Kent Larsson, Åke Pettersson m.fl.). 2 ex. (hane + hona) Hammarmaden, Kvismaren 23–24.12 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén, Anders Jacobsson). 1 ex. Hammarsån, Kvismaren 28.12 (Andreas Sandberg).

Höst: 2 745 ex. sträckande SV Rynningeviken 8.10 (Christer Tegebro, Thord Eriksson). 2 134 ex. sträckande SV Barkaregatan, Näsby, Örebro 8.10 (Per Wedholm).

Stjärtand (*Anas acuta*)

Rapport om häckning saknas för år 2024. Stjärtand har endast konstaterats häcka i Närke vid fyra tillfällen, samtliga i Kvismaren åren 1963, 2003, 2013 samt 2016. Däremot passerar ansemliga mängder stjärtänder landskapet både på vår- och höststräcket. Högsta antalen redovisas.

Vår: 45 ex. Bondevrak, Segersjö 31.3 (Peter Åslund). 58 ex. Hammarbotten, Kvismaren 18.4 (Anders Jacobsson).

Höst: 104 ex. Rysjön, Kvismaren 8.9 (Anders Jacobsson). 100 ex. Rysjön, Kvismaren 14.9 (Eskil Friberg, Andreas Sandberg). 120 ex. Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 15.9 (Åke Pettersson). 120 ex. sträckande SV Norra Grundholmen 5.10 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist). 127 ex. sträckande SV Barkaregatan, Näsby, Örebro 8.10 (Per Wedholm).

Kricka (*Anas crecca*)

Ett fåtal krickor noterades under vintermånaderna.

Januari: 1 hona Reningsverksdammen, Kumla 1–2.1 (Frank Tholfsson, Hans Waern, Hans Waern m.fl.).

December: 2 ex. Reningsverksdammen, Kumla 6–7.12 (Anders Jacobsson, Patrik Strömberg). 1 hane Hammarsån, Kvismaren 20–21.12 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson, Anders Jacobsson). 1 adult hane Nyhammarsdammen, Garphyttan 25.12 (Michael Andersson).

Amerikansk kricka (*Anas carolinensis*)

Två fynd gjordes under våren. Ett fynd i Kvismaren med säker arttillhörighet. Det andra fyndet gjordes redan 29 mars i Vålakärren. En individ, som möjligen kan ha varit en hybrid kricka x amerikansk kricka, stannade kvar länge och sågs sista gången på lokalen 10 april. Huruvida amerikansk kricka är en egen art eller underart till kricka är återigen omdiskuterat. Regionala Rapportkommittén (Rrk) bevakar utredningen i frågan.

Vår: 1 hane rastande Vålakärren, Vibysjön 29.3–10.4 (Björn Ander, Andreas Tranderyd, Jan Tranderyd m.fl.). 1 hane Hammarmaden, Kvismaren 24.6 (Anders Jacobsson, Johan Miller m.fl.).

Brunand (*Aythya ferina*)

Ingen konstaterad häckning under året, endast en trolig reproduktion. Årets första respektive sista fynd anges liksom de största ansamlingarna under säsongen.

Trolig reproduktion: 2 i par parning/parningsceremonier Venastugan, Rynningeviken 4.5 (Nils Eriksson, Eva Georgii-Hemming, Ola Erlandsson m.fl.).

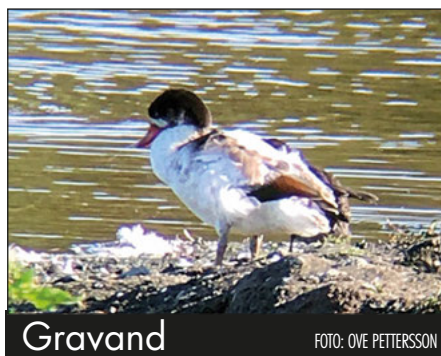
Vår: 2 ex. Äsön 8.3 (Jan-Rune Ericson). 36 ex. Rysjön, Kvismaren 22.4 (Björn Erixon, Kerstin Spjuth). 24 ex. (22 hane + 2 hona) Rysjön, Kvismaren 25.6 (Anders Jacobsson).

Höst: 48 ex. Rysjön, Kvismaren 30.9 (Peter Gustafson). 1 hona Rysjön, Kvismaren 16.11 (Åke Pettersson, Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson m.fl.).

Vigg (*Aythya fuligula*)

Flockar med vigg rastade i Hjälmarstranden under hösten. Dock i något mindre antal än tidigare år. Antal över 500 ex. redovisas.

Höst: 550 ex. Södra Hjälmarstranden 15.8 (Ola Strand). 1 130 ex. Hjälmarstranden 9.10 (Leif Sildén). 650 ex. Hjälmarstranden 25.10 (Leif Sildén). 900 ex. Notudden, Hästnäs 26.10 (Ola Erlandsson). 1 100 ex. Dimbobaden 3.11 (Andreas Sandberg, Per Karlsson Linderum, Jakob Alexanderson). 900 ex. Näsudden, Dimbobaden 12.12 (Kent Halttunen).

Bergand (*Aythya marila*)

Normalt antal fynd för året och samtliga redovisas.

Vår: 2 i par Rysjön, Kvismaren 22.4 (Anders Jacobsson, Liselotte Sliwon, Lars Knutsson m.fl.). 2 i par Nydalens hamn 30.4 (Anders Jacobsson, Christer Sölveling, Åke Pettersson m.fl.). 2 i par Venalagunen, Rynningeviken 4.5 (Nils Eriksson, Eva Georgii-Hemming, Ola Erlandsson m.fl.). 6 ex. (4 hane och 2 hona) Klåvudden, Harge 12.5 (Erik Törnvall, Tunyapat Pinwanichkul, Andreas Tranderyd m.fl.).

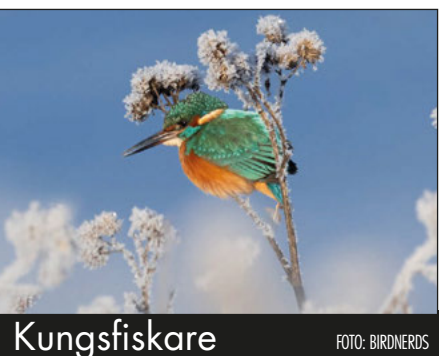
Höst: 1 hona Södra Näsbyängen, Oset 29.8 (Mikael Tellbe). 1 1K Rynningeviken 27.10–4.11 (Patrik Strömberg, Thord Eriksson, Jonathan Waern m.fl.). 1 adult hona rastande Strandpromenaden, Rynningeviken 27.10 (Jonathan Waern). 1 honfärgad Rysjön, Kvismaren 2.11 (Magnus Persson, Per Wedholm m.fl.). 3 honfärgade Dimbobaden 3.11 (Per Karlsson Linderum, Jakob Alexanderson, Andreas Sandberg). 2 ex. (hane + honfärgad) Rysjön, Kvismaren 12–18.11 (Åke Pettersson, Ola Strand, Peter Gustafson m.fl.). 4 ex. (2 hane + 2 honfärgad) Lappe småbåtshamn 28.12 (Andreas Sandberg).

Ejder (*Somateria mollissima*)

Normalt sparsamt uppträdande i Vättern under våren. Närkes blott 6:e höstfynd sedan 1980 gjordes i Hjälmarstranden.

Vår: 1 hane Nydalens hamn 30.4 (Anders Jacobsson, Christer Sölveling, Åke Pettersson m.fl.). 10 ex. öster om Röknen, Vättern Nrk 11.5 (Leif Sildén). 8 ex. Klåvudden, Harge 11.5 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist).

Höst: 1 honfärgad Storholme, Vinön 13.10 (Andreas Sandberg).

Svärta (*Melanitta fusca*)

Under våren sågs som vanligt de flesta svärtorna i norra Vättern, men fynd gjordes även i Skagern och Sottern. Endast högsta antal per dag har medtagits från de olika lokalerna i norra Vättern. Omvänt förhållande på hösten, då nästan alla observationer gjordes i Hjälmarstranden. Enda undantaget blev ett fynd i Kvismaren.

Vår: 23 ex. Klåvudden, Harge 25.4 (Leif Sildén). 29 ex. Nydalens hamn 30.4 (Anders Jacobsson, Christer Sölveling, Åke Pettersson m.fl.). 48 ex. Vättern Nrk 30.4 (Leif Sildén). 15 ex. Klåvudden, Harge 1.5 (Hans Waern). 8 ex. str. NO Vårbogrind, Skagern Nrk 10.5 (Mårten Persson). 1 ex. Klåvudden, Harge 10.5 (Andreas Sandberg, Peter Gustafson). 77 ex. Klåvudden, Harge 11.5 (Toni Berglund). 65 ex. Vättern Nrk 11.5 (Leif Sildén). 55 ex. Klåvudden, Harge 12.5 (Andreas Sandberg, Erik Törnvall, Johannes Almqvist m.fl.). 1 ex. Sottern 13.5 (Peter Eriksson). 1 3K+ hona Klåvudden, Harge 14.5 (Musse Björklund).

Höst: 2 ex. Rysjön, Kvismaren 18.7 (Kauno Hämeenkorpi). 1 ex. Dimbobaden 27.7 (Per Hasselgren). 1 hane Ormesta holme, Oset 7.8 (Christer Tegebro, Lennart Eriksson). 2 ex. Norra Hjälmarstranden 21.9 (Michael Andersson). 83 ex. (50+26+7) Hjälmarstranden 9.10 (Leif Sildén). 1 ex. Äsön 12–17.11 (*Jan-Rune Ericson, Lars Johansson, Åke Pettersson).

Sjöorre (*Melanitta nigra*)

Att sjöorrar passerar Närke på bred front både på vår- och höststräcket framgår tydligt av alla rapporter i Artportalen. Från lokalerna i norra Vättern rapporterades sjöorrar 30.3–12.5 och endast högsta dagssiffror från 11 maj redovisas.

Vår: 1 hane Äsöbron 29.2 (*Christer Tegebro, Per Hasselgren, Patrik Strömberg). 1 hane Vibysjön 7.4 (Bengt Jalsborn). 2 ex. Vibysjön 8.4 (Roland Thuvander, Anders Bertebo). 2 i par Hedens våtmark 27.4 (Jonathan Waern, Jan Korslid, Britt-Louise Korslid m.fl.). 5 ex. Södra Tysslingen 27.4 (Lennart Eriksson). Lockläte Norra tornet, Tysslingen 8.5 (Joakim Johansson). 4 i par Rysjön, Kvismaren 9–13.5 (Lars Thornberg, Andreas Tranderyd, Patrik Hedengren m.fl.). 2 i par Södra Tysslingen 9.5 (Lennart Eriksson). Sträckande NO Sigillgatan, Örebro 9.5 (Jonathan Waern). 130 ex. Klåvudden, Harge 11.5 (Toni Berglund). 117 ex. Vättern Nrk 11.5 (Leif Sildén).

Höst: 4 ex. Hjälmarstranden 9.10 (Leif Sildén). 7 ex. Södra Hjälmarstranden 14.10 (Ola Strand). 4 honfärgade Norra Lången 26.10 (*Per Wedholm, Bengt Jalsborn). 6 honfärgade Notudden, Hästnäs 26.10 (Ola Erlandsson). 11 ex. sträckande Norra Lången 26.10 (Per Wedholm). 12 honfärgade Norra Tysslingen 26.10 (Bengt Jalsborn). 30 ex. Tisaren, Åsbro 31.10 (Kent Larsson). 3 honfärgade Hjälmarstranden, Oset 2.11 (Lennart Eriksson). 3 honfärgade Rysjön,

Kvismaren 2.11 (Per Wedholm). 7 honfärgade Katrinelund 4–7.11 (Anders Jacobsson, Ola Strand). 8 honfärgade Hjälmarén, Oset 7.11 (Annika Kihlgren, Christer Tegebro, Thord Eriksson m.fl.). 8 ex. Katrinelunds badplats, Stora Mellösa 8.11 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 5 honfärgade Notudden, Hästnäs 9.11 (Ola Erlandsson). 8 ex. Södra Hjälmarstranden 9.11 (Leif Sildén). 9 honfärgade Katrinelund, Stora Mellösa 9.11 (Anders Jacobsson). 4 honfärgade Katrinelund, Stora Mellösa 14.11 (Anders Jacobsson).

Alfågel (*Clangula hyemalis*)

Förekomsten av alfåglar i landskapet varierar mycket mellan olika år. Facit för året blev endast två fynd: ett på våren och ett på hösten.

Kungssörn

FOTO: LISELOTTE SJUNON

Vår: 2 i par Klåvudden, Harge 11.5 (Toni Berglund).

Höst: 1 ex. Äsön 4–17.11 (*Jan-Rune Ericsson, Åke Pettersson, Staffan Gustavsson).

Salskrake (*Mergellus albellus*)

Salskrake är en populär och flitigt rapporterad art i landskapet. Noteringar finns från alla månader utom januari.

Första och sista fyndet för året samt största ansamlingarna vår och höst anges.

Vår: 1 hane Svartåns mynning, Oset 26.2 (Lennart Eriksson). 35 ex. Hjälmarsholm, Segersjö 27.3 (Peter Åslund). 32 ex. Egbyåsen, Segersjö 29.3 (Patrik Hedengren, Kristina Lindqvist).

Höst: 215 ex. Äsöbron 16.11 (Erik Törnvall, Tunyapat Pinwanichkul, Kristina Lindqvist m.fl.). 1 hona Segersjöviken, Segersjö 30.12 (Anders Jacobsson).

Kamskrake (*Lophodytes cucullatus*)

Återigen dök denna vackra nordamerikanska andfågel upp i Kvismaren. Noterades under två dagar i september och det blev 6:e besöket sedan år 2017. Sannolikt samma individ i varje fall vid några tillfällen. Fynd av kamskrake i Sverige är sannolikt förrymda parkfåglar och klassas i kategori D.

Höst: 1 adult hane Fågelsjön, Kvismaren 22.9 (Ronny Nilsson, Tunyapat Pinwanichkul, Anders Jacobsson m.fl.). 1 hane Fågelsjön, Kvismaren 26.9 (Per Karlsson Linderum).

Småskrake (*Mergus serrator*)

Småskrakar rastade i landskapets sjöar både på vår- och höststräcket. Två säkerställda häckningar rapporterades under sommaren, men också möjlig häckning med kriteriet par i häckningsmiljö från minst fem lokaler. Noterbara stora ansamlingar i Vättern både på våren och hösten redovisas liksom ett vinterfynd.

Vår: 115 ex. Vättern Nrk 30.4 (Leif Sildén). 60 ex. Stora Röknen, Vättern Nrk 10.5 (Ola Strand). 30 ex. Vättern Nrk 29.5 (Leif Sildén).

Höst: 2 adult med 4 pulli/nyligen flygga ungar Forsanäset med omgivande vatten 14.7 (Erik Samzelius). 3 ex. (1 adult hona + 2 pulli) Östra Laxsjön 24.7 (Viktor Björkert). 410 ex. rastande Vättern Nrk 7.11 (Leif Sildén).

Vinter: 1 hane Nydalens hamn 14.1 (Kent Larsson).

Järpe (*Tetrastes bonasia*)

En enda säkerställd häckning konstaterades under året samt en trolig häckning. Dessutom tre möjliga häckningar där par har observerats i lämplig biotop. Dessutom gjordes 44 fynd med 52 individer utan några häckningskriterier. Järpen har en stabil förekomst i Närke, men är skygg och svårinventerad.

Säkerställd reproduktion: 5 1K pulli/nyligen flygga ungar Sanka kärret/Vintermossen 11.8 (Per Karlsson Linderum).

Trolig reproduktion: 3 ex. upprörd, varnande Ullavi klint 9.7 (Leif Andersson).

Möjlig reproduktion: 2 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Skogskärr 9.4 (Mårten Persson). 2 ex. obs i häcktid, lämplig biotop N Kedsjön, Regna 22.4 (Oscar Axelsson, Fredrik Litsgård, Linnea Lindelöf). 2 ex. par i lämplig häckbiotop Ängasjön, Villingsbergs skjutfält 22.6 (Kent Halttunen).

Tjäder (*Tetrao urogallus*)

Från Närkes skogsområden har rapporter inkommit från minst 33 olika spelplatser för tjäderspel.

Antalet tuppar på dessa platser var 65. Totala antalet är dock större, då uppgifter om antal saknas från flera spelplatser. På Villingsbergs skjutfält gjordes många fynd av ensamma tjädrar men ytterst få spel. Begränsad tillgänglighet har säkert påverkat möjligheter till besök i området.

Säkerställd häckning gjordes genom fynd av två honor med varsin kull med kycklingar.

Orre (*Lyrurus tetrax*)

Totalt har 36 olika spelplatser rapporterats under året. Antalet tuppar på dessa spelplatser var 94. De största spelen var ett spel med 18 tuppar och ett annat med 10 tuppar. Då ett stort antal spel endast avser hörda tuppar är totala antalet individer betydligt större.

* Betydelse: ”Upptäckare”

Rapphöna (*Perdix perdix*)

Rapphöns observeras allmänt i området från södra Tysslingen till Karlslund. Det rör sig sannolikt om uppfödda och frisläppta fåglar. Utöver det finns enstaka fynd i Västernärke och runt Kumla.

Noterbart: 1 ex. stationär Norra Folkavi 3.1 (Kent Halttunen). 8 ex. Örebro flygplats 6.1 (Christer Tegebro). 1 hona ruvande Karlslund 20.4 (Åke Jalo). 1 ex. spel/sång Björka lertag 2.6 (Jonas Engzell). 8 ex. Reningsverksdammen, Kumla 18.8 (Hans Waern). 1 ex. förbiflygande Täby 16.11 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Vaktel (*Coturnix coturnix*)

År 2024 var ett bra år för vaktel i Närke. Från 70 lokaler rapporteras om 80 spelande hanar och dessutom 6 ex. sedda i olika sammanhang vilket hör till ovanligheterna.

Första obs: 1 ex. spel/sång Björka lertag 4.5 (Hans Waern, Bengt Andersson, Jonas Engzell m.fl.).

Sista obs: 1 ex. rastande Fiskinge, Kvismaren 24.10 (Magnus Friberg).

Noterbart: 1 hona obs i häcktid, lämplig biotop Björka lertag 4.5 (Jonas Engzell). 1 ex. förbiflygande Fårhagen, Boglundsängen 30.5 (Ove Larsson). 2 ex. förbiflygande Flaten, Edsberg 29.8 (Sandra Tengelin). 1 ex. födosökande Åsens åkrar, Kvismaren 18.9 (Lars Johansson). 1 ex. rastande Fiskinge, Kvismaren 24.10 (Magnus Friberg).

Nattskärre (*Caprimulgus europaeus*)

Nattskärren har haft ytterligare ett bra år med 195 rapporterade. Kvismare fågelstation har under säsongen provat en metod med strålkastar- och håvfångst av nattskärre med gott resultat. Tolv nattskärre har fångats och ringmärkts, vilket är långt mer än vad som märkts sammanlagt tidigare år. Tyngdpunkterna i rapporteringen ligger liksom tidigare år i Tiveden, Norra Kilsbergen, söder om Sottern och på Käglan. Däremot är rapporterna få från Närkes sydostliga del, vilket sannolikt återspeglar skådarnas besöksvanor mer än den faktiska utbredningen.

Vår: 2 ex. rastande Gamla tippen, Oset 6.5 (Lars Johansson). 1 ex. rastande Hättinge hage, Tysslingen 7.5 (Jan Tranderyd, Mariann Tranderyd). 1 ex. rastande Hättinge, Tysslingen 8.5 (Joakim Johansson).

Höst: 2 ex. Söröslätten, Kvismaren 6.9 (Bengt Hansson). 1 ex. rastande Fornskinnsmossen, Kvismaren 13.9 (Anders Jacobsson). 1 ex. födosökande Öbyladan, Kvismaren 14.9 (Maria Barkell, Daniel Brehmer).

Tornseglare (*Apus apus*)

Endast 13 rapporter om häckning i år vilket är missvisande, mest med tanke på att tornseglaren rapporteras utan häckningskriterier hela

säsongen i hela landskapet. Med tanke på att arten är rödlistad och har svårt att hitta lämpliga häckningsplatser, är det inför kommande år angeläget att vi håller bättre koll på tecken som indikerar häckning och rapporterar korrekt.

Vår: 1 ex. förbiflygande Barkaregatan, Näsby, Örebro 6.5 (Per Wedholm). 2 ex. födosökande Ormestaängarna, Oset 6.5 (Åke Pettersson). 2 ex. födosökande Ekbacken, Oset 6.5 (Staffan Gustavsson).

Höst: 1 ex. förbiflygande Blåklintstigen, Örebro 2.9 (Lennart Eriksson). 1 ex. förbiflygande Södra Allén, Örebro 7.9 (Bernt Bergström).

Kärrensnäppa

FOTO: KARL-EVERT EKLUND

Gök (*Cuculus canorus*)

Göken med det folkära lätet är en av vårens mest kryssade fågelarter. 694 ex. rapporterades under maj – juni. Det ska jämföras med 44 ex. sammanlagt under juli, augusti och september.

Vår: 1 hane förbiflygande Sörby åkrar, Kvismaren 1.5 (Per Hasselgren). 1 ex. spel/sång Bärsta åkrar, Kvismaren 1.5 (Daniel Andersson). 1 ex. spel/sång Norra Mossby naturreservat 3.5 (Göran Carlén).

Höst: 1 ex. förbiflygande Rumboholm, Tysslingen 1.9 (Ola Erlandsson). 1 ex. förbiflygande Tanntorp, Hjortkvarn 8.9 (Mats Weiland). 1 ex. födosökande Rumboholm, Tysslingen 9.9 (Sune Johansson, Berit Söderberg).

Turturduva (*Streptopelia turtur*)

Ett enda exemplar av turturduva gästade Närke 2024. Fågeln stannade tre dagar och sågs av flera nöjda skådare. 1 ex. rastande Kilsgården, Kvismaren 9–11.6 (Martin Carlsson, Jan Tranderyd, Patrik Strömberg m.fl.).

Turkduva (*Streptopelia decaocto*)

Turkduvan expanderar i Närke igen. Den rapporteras från 40–45 lokaler. Det är i viss mån svårbedömt, eftersom arten kan vara dubbelrapporterad från närliggande lokaler. Största koncentrationerna av turkduva har Stora Mellösa, Odensbacken, Örebro, Fjugesta och Askersund. Häckningar har konstaterats på flera av dessa orter.

Större antal: 12 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Stora Mellösa 2.1–31.12 (*Anders Jacobsson, Andreas Sandberg, Johannes Almqvist m.fl.). 9 ex. stationära Silosen, Kumla 4.9–19.10 (*Frank Tholfsson, Jonas Melin).

Skogsduva (*Columba oenas*)

Skogsduvan förekommer sparsamt i hela vårt landskap. Artens diskreta uppträdande gör oftast att häckningarna förblir oupptäckta.

Många rapporter finns om revirhävande exemplar, men ytterst få med högre häckningskriterier. Övervintrare ses regelbundet alla vintermånader.

Januari – februari: 24 ex. Averby, Hjortkvarn 27.1 (Stefan Andersson). 1 ex. förbiflygande Husön, Kvismaren 3.2 (Magnus Persson). 1 ex. förbiflygande Husön, Kvismaren 4.2 (Ola Erlandsson).

December: 1 ex. rastande Nedre snåret, Kvismaren 6.12 (Anders Jacobsson). 1 ex. födosökande Stentorpsvägen, Örebro 12.12 (Gunnar Nilsson). 1 ex. födosökande Stentorpsvägen,

Örebro 25.12 (Gunnar Nilsson).

Ringduva (*Columba palumbus*)

Några ringduvor väljer att övervintra hos oss och rapporter finns från årets alla månader. Ett sjunkande antal har inräknats på höststräcket jämfört med tidigare år. Är detta en trend?

Noterbart vinter: 24 ex. födosökande Trängen, Örebro 3.1 (Lennart Eriksson). 24 ex. födosökande Ekeby Dreve 13.2 (Elisabeth Hall).

Större antal: 600 ex. födosökande Averby, Hjortkvarn 25.9 (Ola Strand). 800 ex. födosökande Tanntorp, Hjortkvarn 27.9 (Mats Weiland).

Vattenrall (*Rallus aquaticus*)

Endast ett vinterfynd i år, men rallen stannar länge innan höstflytten, vilket alla novemberfynd visar. I mitten av mars börjar de första att spela.

Januari: 1 ex. födosökande Reningsverket, Hallsberg 1.1 (Christer Johansson).

Vår: 1 ex. lockläte, övriga läten Norra tornet, Tysslingen 16.3 (Erik Törnvall). 1 ex. lockläte, övriga läten Almbyängen, Oset 23.3 (Ola Erlandsson). 1 ex. lockläte, övriga läten Venamaden, Rynningeviken 28.3 (Staffan Gustavsson).

Höst: 1 ex. lockläte, övriga läten Åslasjön, Kvismaren 5.11 (Oscar Axelsson). 1 ex. lockläte, övriga läten Fågeltornet, Vibysjön 6.11 (Kent Larsson). 1 ex. förbiflygande Ormesta holme, Oset 12.11 (Christer Tegebro, Thord Eriksson). 1 ex. stationär Gångvägen N Bygärdesdammarna, Oset 18.11 (Per Wedholm).

Kornknarr (*Crex crex*)

På 20 lokaler har sammanlagt 25 hanar hållit permanenta revir i Närke. Många lämpliga delar av vårt landskap saknar rapporter, men bedömningen är att det funnits 25–30 kornknarr-

revir i vårt landskap under 2024. Svårigheten att bedöma antalet ligger i att man inte kan utesluta att samma hanar är rörliga och hävdar nya revir i närheten om spelet inte ger någon kontakt med honor.

Vår: 1 hane permanent revir Blackstaån, Tysslingen 7.5–5.6 (*Jan Tranderyd, Marianne Tranderyd, Christer Tegebro m.fl.). 1 hane permanent revir Rånnestamaden, Tysslingen 7–19.5 (Helny Olsson, Anders Bertebo, Bo Runesson m.fl.). 1 ex. permanent revir Älgstamaden, Tysslingen 7–11.5 (Urban Tholén, Per Hasselgren, *Eva Georgii-Hemming). 2 hane permanent revir Svalnäs, Tysslingen 14.5–26.6 (*Leif Godin, Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson m.fl.).

Småfläckig sumphöna (*Porzana porzana*)

Det gick bättre för arten detta år. 23 spelande hanar på 14 olika lokaler är en uppgång från 2023.

Fördelningen var: Kvismaren 12 ex, Tysslingen 6 ex, Oset 2 ex, Myrö 1 ex, Svarten 1 ex. En rapport från Nyängen, Kvismaren sticker ut med fyra spelande hanar samtidigt. Första obsarna är som vanligt i månadsskiftet april – maj med första noteringen 29.4.

Rörhöna (*Gallinula chloropus*)

Rörhönan har i år rapporterats från hela 41 lokaler, många med häckningskriterier. Lyckad häckning i minst nio lokaler. Med andra ord har arten haft ett bra år i Närke. Två januarifynd finns. Reningsverksdammarna i Kumla och Fjugesta lockar till övervintringsförsök.

Lyckad häckning: 7 pulli pulli/nyligen flygga ungar Herrgården, Karlslund 15.6 (Puck Thyen). 3 pulli födosökande Tegeldammen, Hallsberg 15.6 (Helena Johansson). 2 ex. pulli/nyligen flygga ungar Ålsta, Sannahed 22.6 (Claes Dyst). 5 ex. pulli/nyligen flygga ungar Blacksta, Kumla 22.6 (Peter Eriksson). 1 pulli Långa bron, Oset 4.7 (Oscar Axelsson). 2 pulli Naturens hus, Rynningeviken 17.7 (Annika Kihlgren). 2 ex. (1 adult + 1 1K) Södra Näsbyängen, Oset 4.8 (Lennart Eriksson). 7 pulli Hedens våtmark 8.8 (Per Wedholm). 1 pulli Markasjön, Almby 28.8 (Mikael Tellbe).

Sothöna (*Fulica atra*)

Första obsarna är från två lokaler i februari. Däremot är inga sothöns rapporterade i januari eller december.

Tidiga vårfynd: 2 ex. rastande Reningsverksdammarna, Kumla 25.2 (Patrik Strömberg m.fl.). 1 ex. rastande Svartåns mynning, Oset 26.2 (Lennart Eriksson, Thord Eriksson m.fl.).

Trana (*Grus grus*)

Antalet räknade tranor i Kvismaren nådde inte upp till tidigare års räkningar, men bjöd ändå på stora antal och fina upplevelser för dem som besökte området i slutet av september.

Lappuggla

FOTO: BIRDNERDS

Vår: 1 ex. förbiflygande Gällersta åkrar 20.2 (Tord Larsson). 1 ex. förbiflygande Fiskinge strandskog, Kvismaren 24.2 (Kristina Lindqvist, Patrik Hedengren m.fl.).

Höst: 10 ex. (9 adult + 1 1K) rastande Nynäs högmärker, Kvismaren 10.11–16.11 (Anders Jacobsson m.fl.).

Större antal: 16 211 ex. rastande Kvismaren 23.9 (Magnus Friberg, Anders Jacobsson, Johan Flodin m.fl.).

Småddopping (*Tachybaptus ruficollis*)

Småddoppingen har rapporterats från tolv olika lokaler med lika många par under häckningstid, och ungfåglar har noterats från två av dessa. Doppingarna anlände första veckan i april och var stationära till långt fram på hösten. Viss osäkerhet ligger i rapporteringen av unga exemplar, eftersom de dyker upp under sensommaren – hösten på platser där ingen häckning konstaterats. Elva exemplar noterades samtidigt i Rysjön, Kvismaren under sensommaren.

Höst: 1 ex. rastande Domarkärret, Almby 15.10 (Mikael Tellbe). 2 ex. födosökande Rävångsmaden, Rynningeviken 20.10–1.11 (*Edvin Klein, Johan Willner, Lennart Lundh m.fl.). 1 ex. Urholmen, Oset 20.10 (Andreas Svensson, Linus Westlund). 1 ex. stationär Dammarna Pers Hög, Rynningeviken 30.10 (Thord Eriksson, Sten Axelsson). 1 ex. födosökande Värnsta 10.11 (Rolf Hagström).

Gråhakedopping (*Podiceps grisegena*)

Häckande gråhakedoppingar har rapporterats från minst tolv olika lokaler. Några lämpliga platser har säkert undgått skådarna i år. Bedömningen är att gråhaken håller ställningarna med 20–25 par i Närke. Lyckade häckningar

Myrspov

FOTO: KARL-EVERT EKLUND

har genomförts på de flesta platser där den är rapporterad från. Kvismaren och Oset-Rynningeviken hyser tätast population.

Vår: 2 i par spel/sång Segersjö herrgårdsdamm 28.3 (Anders Jacobsson, Oscar Axelsson, Rebecca Holm). 1 ex. rastande Rysjön, Kvismaren 28.3 (Johan Flodin). 2 ex. rastande Segersjö 28.3 (Patrik Hedengren).

Höst: 1 ex. födosökande Rysjön, Kvismaren 5.10 (Karin Bergh, Leena Zander, Mikael Zander m.fl.). 1 ex. förbiflygande Dimbobaden 3.11 (Andreas Sandberg).

Skäggdopping (*Podiceps cristatus*)

Skäggdopping är rapporterad under årets samtliga månader. Inga riktigt stora mängder rastande fåglar i Vättern, vilket kanske avspeglar skådarvanorna mer än reella förhållanden.

Januari: 2 ex. födosökande Stora Koviken, Olshammar 4.1 (Roland Thuvander). 155 ex. födosökande Nydalens hamn 14.1 (Kent Larsson). 15 ex. Nydalens hamn 21.1 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist).

December: 11 ex. stationära Dimbobaden 28.12 (Anders Jacobsson). 19 ex. Djursnäsön, Dimbobaden 28.12 (Andreas Sandberg). 2 ex. födosökande Dimbobaden 28.12 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Större antal: 700 ex. rastande Södra Hjälmarsstranden 7.11 (Ola Strand).

Svarthakedopping (*Podiceps auritus*)

Svarthakedoppingen har haft ett bra år i Närke med 74 rapporterade par från 34 olika lokaler. Arten är lättåtkomlig även om en del missas, men sannolikt ligger antalet nära sanningen. Naturligtvis har några häckningar undgått upptäckt och någon är felräknad, men bedömningen ligger på 70–80 reproducerande par i vårt landskap. Dessutom finns rapporter från ytterligare nio lokaler utan häckningskriterier.

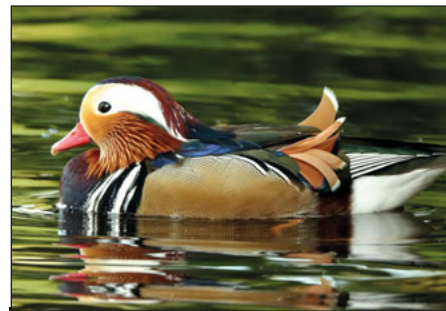
Vår: 1 ex. rastande Västra dammen, Boglundsängen 27.3 (Bengt Jalsborn m.fl.).

Höst: 1 ex. Nifsand 3.11 (Per Karlsson Linde-rum, Jakob Alexanderson). 1 ex. födosökande Norra Tysslingen 6.11 (Rune Eriksson, Gunnar Nilsson, Ingvar Gustavsson m.fl.).

Strandskata (*Haematopus ostralegus*)

Strandskator noterades nära nog över hela landskapet. Däremot verkar de likt tidigare år ha svårt att lyckas med häckningarna. Endast fyra säkerställda häckningar med nyligen flygga ungar. Sämre sträck under både vår och höst, inga flockar över 50 ex.

Säkerställd reproduktion: 1 pulli föda åt ungar Örnros, Örebro 26.5–2.6 (*Ylva Malm m.fl.). 2 pulli dödad av predator CV-området, Örebro 27.5–1.6 (*Ola Erlandsson m.fl.). 3 adult pulli/nyligen flygga ungar Sörbyängen, Örebro 29.5–20.6 (*Jan Gunnarsson m.fl.). 4 ex. pulli/nyligen flygga ungar Eurostop, Bog-

Mandarinand

FOTO: REBECCA OLAUSSON

lundsängen 2–13.6 (*Jonathan Waern, *Hans Waern m.fl.).

Ljungpipare (*Phlvialis apricaria*)

Ingen rapport om häckningar av arten i landskapet. Relativt få rapporter om större flockar under vår- och höststräcket. Flockar över 50 ex redovisas.

Vår: 125 ex. rastande Ängsholmen, Tysslingen 6.5 (Ove Pettersson).

Höst: 67 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 22.8 (Ola Erlandsson). 76 ex. sträckande SV Oset 26.8 (Christer Tegebro, Lennart Eriksson). 60 ex. sträckande SV Hjälmaren, Oset 30.8 (Christer Tegebro). 65 ex. rastande Södra Mosjögårderna 28.9 (Åke Pettersson).

Kustpipare (*Phlvialis squatarola*)

Endast ett fynd gjordes under våren och då i Kvismaren. Desto vanligare i landskapet på hösten. Under perioden 7.7–13.10 noterades regelbundet sträckande eller rastande individer på många lokaler. Flockar över 10 ex. redovisas.

Vår: 120 ex. sträckande V Kvinnerstasjön, Kvismaren 24.5 (Michael Tobler).

Höst: 30 ex. sträckande SV Fågelbärgsgatan, Nya Hjärsta 26.7 (Leif Sildén). 35 ex. sträckande SV Näsbyängen, Oset 27.7 (*Christer Tegebro, *Åke Pettersson).

Större strandpipare

(*Charadrius hiaticula*)

Normal fyndbild i landskapet. Likt 2023 rastade en större flock i Källviken, Kvismaren under en längre period. Antal över 20 ex redovisas.

Höst: 23 ex. rastande Hammarmaden, Kvis-

Mindre skrikörn

FOTO: PER WEDHOLM

maren 24.8 (Patrik Hedengren). 30 ex. rastande Källviken, Fågelsjön, Kvismaren 2–15.9 (Per Karlsson Linderum). 30 ex. rastande Källviken, Fågelsjön, Kvismaren 8.9 (Per Karlsson Linderum, Eskil Friberg, Andreas Sandberg). 20 ex. förbiflygande Rysjön, Kvismaren 14.9 (Eskil Friberg, Andreas Sandberg).

Mindre strandpipare (*Charadrius dubius*)

Glädjande många lyckade häckningar rapporterade under sommaren. Från sju olika lokaler har reproduktion kunnat fastställas med minst nio par/kullar.

Häckningar: 2 adult i par parning/parningsceremonier observerad Näsbyängen, Oset 18.5 (Tunyapat Pinwanichkul). 1 ex. ruvande Södra dammen, Åsön 26.5 (Erik Törnvall, Tunyapat Pinwanichkul). 2 ex. parning/parningsceremonier Södra maderna, Tysslingen 8.6 (Ove Pettersson). 4 adult i par pulli/nyligen flygga ungar Mellringe våtmark 10.6–23.7 (*Jonathan Waern, Nils Eriksson m.fl.). Noterad pulli/nyligen flygga ungar Örnro, Örebro 25.6 (Ylva Malm). 4 adult i par pulli/nyligen flygga ungar Hedens våtmark 4–11.7 (Magnus Persson, Jens Ramnebro, *Jonathan Waern). 2 adult i par pulli/nyligen flygga ungar Västra dammen, Boglundsängen 7–8.7 (Nils Eriksson).

Tofsvipa (*Vanellus vanellus*)

Årets första tofsvipor anlände 25 februari, vilket är något senare än tidigare år.

Storspov (*Numenius arquata*)

Ett bra år med en konstaterad häckning och minst 15 olika revir under häckningstid, där par eller ensammande spelande individer konstaterats.

Häckning: 1 ex. bo, ägg/ungar Usta, Odensbacken 19–21.6 (*Magnus Persson, Magnus Friberg).

Vår: 100 ex. rastande Hargedammarna, Harge 14.4 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist). 84 ex. rastande Tysslingen 18–22.4 (*Christer Tegebom m.fl.). 112 ex. sträckande NO Vårbogrind, Skagern Nrk 19.4 (Sören Hedberg). 83 ex. sträckande SV Sjölandet, Oset 27.6 (Lennart Eriksson).

Höst: 57 ex. sträckande SV Tanntorp, Hjortkvarn 12.7 (Mats Weiland).

Småspov (*Numenius phaeopus*)

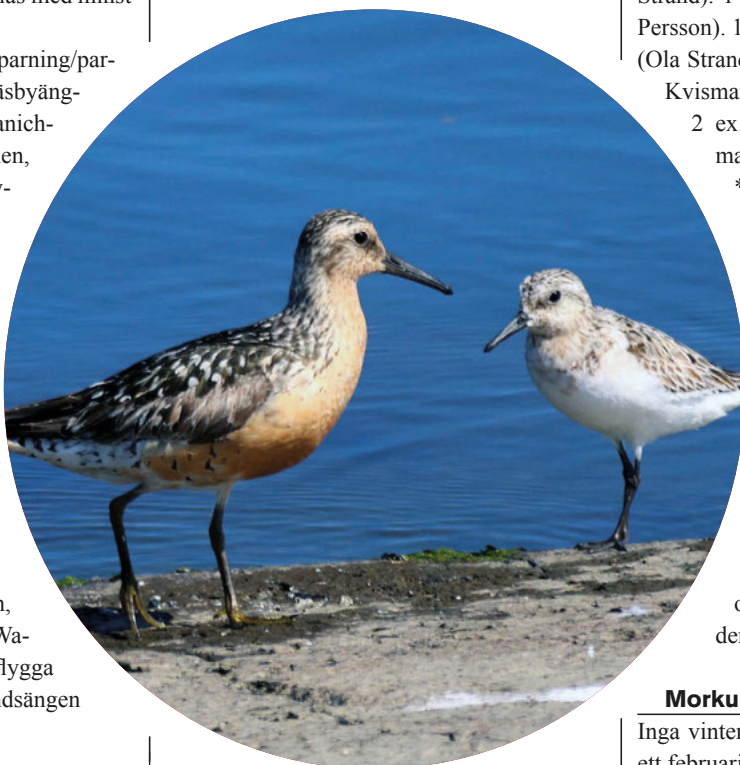
En helt normal fyndbild dock utan större flockar och dagssummor under vårsträcket 15.4–15.5. Under hösten noterades endast

enstaka fåglar och mindre flockar. Endast ett fåtal flockar över 10 ex noteras.

Vår: 11 ex. sträckande NO Vårbogrind, Skagern Nrk 3.5 (*Mårten Persson, Sören Hedberg). 11 ex. sträckande NO Klåvudden, Harge 11.5 (Toni Berglund). 15 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 12.5 (Erik Törnvall, Tunyapat Pinwanichkul m.fl.). 13 ex. rastande Granhammar, Vintrosa 24.5 (Kent Halttunen).

Myrspov (*Limosa lapponica*)

Inga fynd på våren. Mer normalt uppträdande

Kustsnäppa/sandlöpare

FOTO: LEIF SILDÉN

under hösten med både rastande och sträckande individer. Flockar med 10 ex. eller fler redovisas.

Höst: 110 ex. sträckande SV Barkaregatan, Näsby 8.7 (Albin Mauritzon). 21 ex. sträckande S Östra Mark, Almby 8.7 (Urban Tholén, Eva Georgii-Hemming). 23 ex. sträckande SV Hammarmaden, Kvismaren 8.7 (Ola Erlandsson). 37 ex. sträckande S Storhjälmaren 24.7 (Ola Strand). 25 ex. sträckande SV Fågelbärs-gatan, Nya Hjärsta 26.7 (Leif Sildén). 90 ex. sträckande SV Södra Hjälmärstranden 26.7 (Leif Sildén).

Rödspov (*Limosa limosa*)

I vanlig ordning så dyker det upp enstaka rödspovar under våren i landskapet på lämpliga häckplatser. Under 2024 var det något färre än normalt och utan tydliga häckningsindier. Frånvaro av höstfynd är ovanligt.

Vår: 1 ex. födosökande Boglundsängen 3–16.5 (Nils-Erik Ström m.fl.). 1 ex. Frånabotten, Kvismaren 5.5 (Per Karlsson Lin-

derum). 1 ex. förbiflygande Södra maderna, Tysslingen 13.5 (Staffan Gustavsson).

Dvärgbeckasin (*Limnocyptes minimus*)

Spelande dvärgbeckasiner hördes under våren i Kvismaren, Tysslingen och Boglundsängen. Samtliga rapporter redovisas.

Vår: 1 ex. rastande Sunnsjön 30.3 (Frida Olsson). 1 ex. Stora Rankemossen 9.4 (Ola Strand). 1 ex. spel/sång Rännestamaden, Tysslingen 27–28.4 (Ola Strand m.fl.). 1 ex. spel/sång Nyängen, Kvismaren 29.4 (Ola Strand). 1 ex. Björkvik, Ökna 30.4 (Magnus Persson). 1 ex. spel/sång Boglundsängen 30.4 (Ola Strand). 1 ex. spel/sång Hammarmaden, Kvismaren 1–4.5 (Frank Tholfsson m.fl.).

2 ex. spel/sång Fiskingemaden, Kvismaren 1–2.5 (*Andreas Tranderyd, *Markus Eriksson Nordkvist m.fl.).

Höst: 1 ex. rastande Södra Näsbyängen, Oset 16.9 (Mikael Tellbe). 1 ex. rastande Tvärvägen, Oset 1.10 (Tomas Bergkvist). 1 ex. rastande observerad Brotorp 12.10 (Michael Andersson, Toni Berglund). 2 ex. rastande Åslasjön, Kvismaren 18.10 (Oscar Axelsson). 1 ex. rastande Ullavisjön, Glanshammar 22.10 (Nils Eriksson). 1 ex. rastande observerad Blackstaån Ö om, Tysslingen 9.11 (Michael Andersson, Toni Berglund).

Morkulla (*Scolopax rusticola*)

Inga vinterfynd i december – januari, endast ett februarifynd.

Vår: 1 ex. rastande Träsket, Svartå 26.2 (Bengt Andersson). 1 ex. födosökande Deje 26.2 (Ola Strand).

Dubbelbeckasin (*Gallinago media*)

Ett sämre år för arten i landskapet med endast sex spelande individer på tre lokaler. Noterbart är att inga beckasiner hördes vid Oset, samt att inga höstfynd gjordes.

Vår: 3 ex. spel/sång Rännestamaden, Tysslingen 4–12.5 (*Ola Erlandsson, *Ove Pettersson m.fl.). 2 ex. spel/sång Boglundsängen 7–15.5 (Bengt Jalsborn m.fl.). 1 ex. spel/sång Älgstamaden, Tysslingen 11.5 (Per Hasselgren). 1 ex. rastande Björka lertag 14.5 (Frank Tholfsson).

Grönben (*Tringa glareola*)

En konstaterad häckning och det på den udda lokalen Mellringe våtmark. Noterbart är de höga sträckssiffrorna från Kvismaren. Flockar med 200 ex eller fler presenteras.

Häckning: 1 ex. ruvande Mellringe våtmark 23.5 (Bengt Österberg).

Vår: 330 ex. rastande Fiskingemaden, Kvismaren 1.5 (Ola Erlandsson). 250 ex. rastan-

de Hammarmaden, Kvismaren 9–12.5 (Peter Gustafson, Daniel Andersson m.fl.). 250 ex. rastande Egersta, Tysslingen 11.5 (Toni Berglund).

Höst: 227 ex. sträckande SV Hammarmaden, Kvismaren 8.7 (Ola Erlandsson). 254 ex. sträckande SV Hammarmaden, Kvismaren 9.7 (Ola Erlandsson). 398 ex. sträckande SV Hammarmaden, Kvismaren 18.7 (Ola Erlandsson, Andreas Tranderyd).

Rödbena (*Tringa totanus*)

Rödbenan är en symbolfågel för våtmarker och finns ofta avbildad på reservatens besöksstavar över häckande arter. Men det har varit dåligt med rapporter på lyckade häckningar de senaste åren. Tre konstaterade häckningar är ett magert resultat.

Säkerställd reproduktion: 3 pulli/nyligen flygga ungar Västra dammen, Boglundsängen 12.6–18.7 (Bengt Jalsborn m.fl.). 3 pulli + 1 adult, pulli/nyligen flygga ungar Killingemaden, Kvismaren 1.7 (Anders Jacobsson). 2 pulli/nyligen flygga ungar Östra dammen, Boglundsängen 6.7 (Bengt Jalsborn).

Svartsnäppa (*Tringa erythropus*)

Ett klen år med få fynd med 20 eller fler rastande fåglar.

Vår: 21 ex. rastande Västra dammen, Boglundsängen 8–13.6 (Ove Pettersson m.fl.). 34 ex. rastande Hammarmaden, Kvismaren 9–13.6 (Magnus Persson, Jan Hägg m.fl.).

Höst: 20 ex. rastande Löten, Kvismaren 17.8 (Christer Tegebros).

Gluttsnäppa (*Tringa nebularia*)

Inga observationer som tyder på häckning i landskapet. I samband med lågtryck i juni/juli gjordes observationer av större flockar med över 30 ex. i främst Kvismaren.

Höst: 46 ex. rastande Löten, Kvismaren 6–7.7 (Anders Jacobsson m.fl.). 157 ex. sträckande SV Hammarmaden, Kvismaren 8.7 (Ola Erlandsson). 35 ex. rastande Hammarmaden, Kvismaren 9.7 (Åke Pettersson). 32 ex. sträckande SV Barkaregatan, Näsby, Örebro 9.7 (Per Wedholm). 50 ex. sträckande SV Hammarmaden, Kvismaren 9.7 (Ola Erlandsson).

Roskarl (*Arenaria interpres*)

Inga vårfynd och endast ett höstfynd är långt under normalbilderna på 5–10 fynd per år.

Höst: 1 ex. Storchjälmar 24.7 (Ola Strand).

Kustsnäppa (*Calidris canutus*)

Inget vårfynd och relativt få höstfynd. Samtliga redovisas.

Höst: 1 ex. rastande Hjälmaren Nrk 16.7 (Leif Sildén). 1 ex. rastande Kvinnerstasjön, Kvismaren 21.7 (Anders Jacobsson). 2 ex. rastande Västra dammen, Boglundsängen 27.7 (Christer Tegebros m.fl.). 1 ex. rastande Hammarmaden,

Kvismaren 27.7 (Benjamin Rodling). 1 ex. rastande Storchjälmar 30.7 (Leif Sildén). 1 ex. Storchjälmar 5.8 (Ola Strand). 1 ex. rastande Killingemaden, Kvismaren 6–9.9 (*Anders Jacobsson, Åke Pettersson).

Brushane (*Calidris pugnax*)

Inga indikationer på häckningar. Under de senaste fem åren så rastar regelbundet flockar med över 200 ex. framför allt i Kvismaren. Under 2024 var största noterade flocken på 100 ex.

Vår: 100 ex. rastande Hammarmaden, Kvismaren 12.5 (Daniel Andersson).

Spovsnäppa (*Calidris ferruginea*)

Ett klen resultat, låga antal och inga vårfynd. Endast två observationer av fem ex eller fler.

Höst: 5 ex. rastande Hjälmaren Nrk 16.7 (Leif Sildén). 12 adult rastande Hammarmaden, Kvismaren 18.7 (Åke Pettersson m.fl.).

Mosnäppa (*Calidris temminckii*)

Fynd finns för vårsträcket under perioden 4.5–30.5 och från höststräcket 8.7–24.8. Tre högsta noteringarna redovisas.

Vår: 5 ex. födosökande Ormestaängarna, Oset 15.5 (Thomas Jalveus). 6 ex. förbiflygande Rysjön, Kvismaren 16.5 (Anders Jacobsson). 8 ex. födosökande Näsbyängen, Oset 16.5 (Lennart Eriksson).

Kärnsnäppa (*Calidris alpina*)

En normal fyndbild under våren utan större flockar. Under hösten uppehöll sig kärnsnäppor i flockar på 40 ex eller fler i Kvismaren och Boglundsängen från början av juli – augusti till oktober. Noterbart är det sena novemberfyndet.

Vår: 1 ex. födosökande Stora Röknen, Vättern Nrk 10.5 (Ola Strand). 1 ex. lockläte, övriga läten Ålholmsegatan, Norra Ormesta, Örebro 15.5 (Ola Erlandsson). 5 ex. rastande Västra dammen, Boglundsängen 20–21.6 (Bengt Jalsborn m.fl.). 1 ex. rastande Södra Näsbyängen, Oset 21.6 (Patrik Strömberg). 3 adult rastande Löten, Kvismaren 28.6 (Åke Pettersson, Anders Jacobsson).

Höst: 40 ex. rastande Västra dammen, Boglundsängen 11–17.7 (Bengt Jalsborn, Lars

Gustafsson m.fl.). 82 ex. rastande Hjälmaren Nrk 16.7 (Leif Sildén). 150 ex. rastande Hammarmaden, Kvismaren 18.7 (Åke Pettersson m.fl.). 60 ex. sträckande SV Hammarmaden, Kvismaren 18.7 (Ola Erlandsson, Andreas Tranderyd). 47 ex. rastande Löten, Kvismaren 25–26.9 (Anders Jacobsson m.fl.).

Fenologi: 1 ex. rastande Västra dammen, Boglundsängen 17.11 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Småsnäppa (*Calidris minuta*)

Endast ett vårfynd och få enstaka fynd under hösten. Samtliga redovisas.

Vår: 1 ex. rastande Näsbyängen, Oset 16–18.5 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson m.fl.).

Höst: 1 adult rastande Hammarmaden, Kvismaren 18–19.7 (Anders Carlberg, Joakim Johansson m.fl.). 1 ex. rastande Näsbyängen, Oset 26–31.7 (Johan Flodin, Elvira Blomqvist m.fl.). 1 ex. rastande Hammarmaden, Kvismaren 15.8 (Anders Jacobsson). 1 ex. rastande Källviken, Fågelsjön, Kvismaren 2.9 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Löten, Kvismaren 12.9 (Sven Bågesund, Violis Bågesund). 1 ex. rastande Västra dammen, Boglundsängen 12–13.9 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson m.fl.). 1 ex. rastande Västra dammen, Boglundsängen 25.9 (Bengt Jalsborn).

Tuvsnäppa (*Calidris melanotos*)

Det 12:e fyndet för landskapet hittades i Kvismaren av Patrik Hedengren. Fågeln stannade inte länge utan försvann fram mot kvällen.

1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 8.5 (*Patrik Hedengren, Ronny Nilsson).

Kustlabb (*Stercorarius parasiticus*)

Ett fynd av kustlabb i hela landskapet är anmärkningsvärt. Arten förekommer väldigt regelbundet men en normal fyndbild är mellan 4–10 årliga fynd.

Vår: 1 ex. förbiflygande Vättern Nrk 11.5 (Leif Sildén).

Småtärna (*Sternula albifrons*)

Första fyndet av småtärna sedan 2016. Fynd nummer 23 i landskapet.

Vår: 1 ex. födosökande Rysjön, Kvismaren 29.4 (Johan Mellquist, Leif Godin m.fl.).

Skräntärna (*Hydroprogne caspia*)

Ännu ett par höga noteringar gjordes i år på Storchjälmar, vilket så klart är väldigt glädjande. Att det dessutom var minst ca 25 ungfåglar i flocken gör det såklart ännu roligare, då arten har det kämpigt på nationell nivå. Högsta antal samt fynd utanför Hjälmaren/Tysslingen/Kvismaren redovisas.

Vår: 1 ex. sträckande Björka lertag 1.6 (Jonas Engzell). 2 ex. födosökande Mellanlängen, Lången-området 27.6 (Åke Pettersson).

Höst: 20 adult rastande Södra berget, Vä-

len, Hjälmarén 23.7 (Petter Simonsson, Joel Simonsson). 180 ex. Storchjälmarén 5.8 (Ola Strand). 6 adult rastande Östersörahälla, Hjälmarén 7.8 (Anders Jacobsson m.fl.).

Svarttärna (*Chlidonias niger*)

I Kvismaren har i vanlig ordning ett större antal adulta fåglar funnits under av häckningssäsongen. Inga rapporter om ruvande fåglar eller observationer av ungfåglar, vilket tyder på att häckningarna uteblev helt 2024. Observationer av 1K-fåglar från mitten av juli i Kvismaren kan lika väl vara flyttande individer. Observationer har liksom tidigare år gjorts i Tysslingen och Oset-Rynningeviken utan närmare indikationer på häckningar där.

Vår/Sommar: 45 adult i häcktid, lämplig biotop Kvismaren 28.4–1.8 (*Pentti J Tatti, *Åke Pettersson, *Lena Asp m.fl.).

Noterbart: 1 ex. sträckande NO Klåvudden, Harge 11.5 (Toni Berglund).

Större antal: 15 ex. Hjälmarén, Oset 16.5 (Karl Johan Bondeson). 62 ex. rastande Hjälmarén 16.7 (Leif Sildén). 16 adult rastande Södra berget, Valen, Hjälmarén 24.7 (Joel Simonsson, Petter Simonsson). 58 ex. Storchjälmarén 24.7 (Ola Strand). 85 ex. Storchjälmarén 27.7 (Ola Strand).

Silvertärna (*Sterna paradisaea*)

Ett år med ovanligt få fynd under hösten. Samtliga fynd redovisas.

Vår: 1 ex. födosökande Rysjön, Kvismaren 29.4 (Leif Godin). 1 ex. födosökande Rysjön, Kvismaren 3.5 (Åke Pettersson). 17 ex. sträckande NO Oset 3.5 (Christer Tegebro). 9 ex. sträckande N Venastugan, Rynningeviken 4.5 (Nils Eriksson, Eva Georgii-Hemming, Ola Erlandsson m.fl.). 2 ex. sträckande NO Lövönsviken, Katrinelund 4.5 (Thord Eriksson). 1 ex. sträckande NO Hjälmaviken, Oset 5.5 (Ola Erlandsson). 2 ex. sträckande NO Fågeltornet, Vibysjön 6.5 (Kent Larsson). 2 ex. rastande Rysjön, Kvismaren 6.5 (Bo Runesson). 11 ex. sträckande NO Venastugan, Rynningeviken 7.5 (Ola Erlandsson). 6 ex. sträckande NO Vårbogrand, Skagern Nrk 10.5 (*Mårten Persson, Sören Hedberg). 1 ex. födosökande Sunnsjön 11.5 (Frida Olsson). 1 ex. Rävångaren, Rynningeviken 24.5 (Klara Avaheden, Daniel Avaheden).

Höst: 1 ex. födosökande Vraks holme, Seger-sjö 12.7 (Thord Eriksson).

Fisktärna (*Sterna hirundo*)

Inga större sträckssiffror eller rapporter av kolonihäckande fisktärnor. Konstaterade häckningar utanför Hjälmarén redovisas.

Fenologi: 1 ex. födosökande Sunnsjön, Arboga 15.4 (Ulf Eriksson).

Häckningar: 2 i par ruvande Karlslund, Tibon 11.5 (Frank Tholfsson). 2 ex. ruvande Sörbysjön, Kvismaren 18.5 (Magnus Persson). 4

adult i par ruvande Östra Laxsjön vid Stenboda 23.5 (Michael Andersson). 4 adult i par pulli/nyligen flygga ungar Strandpromenaden, Rynningeviken 26.5–9.8 (Johan Flodin, Thord Eriksson). 6 ex. ruvande CV-området, Örebro 30.5 (Thord Eriksson). 2 adult i par bebott bo Källviken, Fågelsjön, Kvismaren 1.6–11.7 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén, Birgitta Larsby m.fl.). 5 ex. ruvande Kvinnerstasjön, Kvismaren 1.6 (Magnus Persson). 2 i par ruvande Hedens våtmark 10.6 (Per Wedholm). 3 ex. pulli/nyligen flygga ungar Sörbyängen, Örebro 20.6 (Jan Gunnarsson). 2 ex. pulli/nyligen flygga ungar Bomarsund, Tysslingen 17.7 (Jan Tranderyd, Mariann Tranderyd). 1 adult föda åt ungar Västra dammen, Boglundsängen 24.7 (Bengt Jalsborn).

Skattmås (*Chroicocephalus ridibundus*)

Skattmåsen är en svårinventerad art. Ofta påbörjar par sin häckning, men avbryter försöken och få årsungar noteras under sensommaren. I Oset räknades skattmåsar med drönare under 2024. Trots att antalet ruvande par var närmare 1 000, så kom få ungar på vingarna.

Kolonier och höga antal redovisas.

Kolonier: 300 ex. ruvande Venalagunen, Rynningeviken 1.5 (Ola Erlandsson m.fl.). 60 ex. bobygge Rysjön, Kvismaren 2.5 (Peter Åslund). 7 ex. ruvande Killingemaden, Kvismaren 18.5 (Magnus Persson). 948 adult ruvande Oset 21.5 (Per Wedholm). 70 adult i par ruvande Hedens våtmark 26.5–10.8 (Per Wedholm, Jonathan Waern m.fl.). 21 ex. pulli/nyligen flygga ungar CV-området, Örebro 30.5 (Thord Eriksson). 25 ex. ruvande Källviken, Fågelsjön, Kvismaren 31.5 (Magnus Persson). 12 ex. ruvande Åslasjön, Kvismaren 31.5 (Magnus Persson). 100 ex. ruvande Kvinnerstasjön, Kvismaren 1.6 (Magnus Persson). 42 adult ruvande Norra dammen, Boglundsängen 20.6 (Per Wedholm). 200 i par bo, ägg/ungar Västkärr 25.6 (Thomas Strid).

Större antal: 1 300 ex. rastande Västra dammen, Boglundsängen 7.4 (Jonathan Waern, Hans Waern). 540 ex. sträckande SV Hamarmaden, Kvismaren 9.7 (Ola Erlandsson). 4 050 adult sträckande S Lilla Röknen, Vättern Nrk 12.7 (Andreas Sandberg). 1 500 ex. rastande Storholme, Vinön 13.10 (Andreas

Sandberg).

Dvärgmås (*Hydrocoloeus minutus*)

Ett betydligt sämre år än 2023, då ca 40 par fick ut lika många ungar i Kvismarens naturreservat. Under 2024 har ca 50 vuxna fåglar observerats regelbundet i östra delen av Kvismaren under häckningstid. Minst 20 par gjorde häckningsförsök och ruvade, men endast sex ungfåglar har konstaterats efteråt. Arten är mycket krävande när det gäller vegetationshöjd och vattennivå under häckningstid. Likt tidigare år samlades många dvärgmåsar på Storchjälmarén efter häckningen. Observationen av 22 adulta dvärgmåsar förbiflygande mitt under häckningstid vid Tvärvägen, Oset är svårtolkad.

Vår: 20 ex. ruvande Kvinnerstasjön, Kvismaren 1.6 (Magnus Persson). 6 1K födosökande Hammarbotten, Kvismaren 15.7 (Peter Gustafson). 22 adult förbiflygande Tvärvägen, Oset 25.6 (Lennart Eriksson, Thord Eriksson).

Höst: 51 ex. rastande Hjälmarén 16.7 (Leif Sildén). 60 ex. Storchjälmarén 24.7 (Ola Strand). 125 ex. rastande Södra Hjälmarsstranden 15.8 (Ola Strand).

Silltrut (*Larus fuscus*)

Efter ett år med många observationer (2023), så var antalet betydligt lägre och under det normala. Ungefär hälften av observationerna rasbestämdes.

Östersjösilltrut: 1 ex. förbiflygande Björka lertag 4.5 (Hans Waern, Bengt Andersson, Jonas Engzell). 3 ex. rastande Skatteby åkermark, Odensbacken 13.5 (Anders Jacobsson). 1 adult + 1 1K sträckande SV Ormesta holme, Oset 20.7 (Lennart Eriksson).

Nordsjösilltrut: Noterad rastande Björka lertag 4.5 (Jonas Engzell). 1 adult sträckande NV Venastugan, Rynningeviken 7.5 (Ola Erlandsson). 3 ex. rastande Hjälmarén, Oset, 14.5 (Ronnie Lindqvist, Gun Isacson).

Övriga: 2 ex. sträckande NO Gränsjö, Glanshammar 30.3 (Nils Eriksson). 3 ex. förbiflygande Irvingsholm 7.5 (Martin Karlsson). 1 ex. förbiflygande Kärra S 21.5 (Magnus Persson). 1 adult rastande Rinkaby 25.5 (Albin Mauritzon). 1 adult rastande Svartåns mynning, Oset 19.7 (Christer Tegebro, Tord Sundström). 1 ex. rastande Hjälmarén, Oset 19.7 (Per Hasselgren). 1 ex. stationär Näsudden, Dimbobaden 27.7 (Per Hasselgren). 1 ex. rastande Strandpromenaden, Rynningeviken 27.8 (Johan Miller). 1 adult födosökande Törsjön, Marieberg 19.9 (Martin Karlsson).

Storlom (*Gavia arctica*)

Minst sex konstaterade häckningar där par setts med ungar.

*** Betydelse: "Upptäckare"**

Smålom (*Gavia stellata*)

I vanliga fall görs fynden av smålom under häckningstid i Kilsbergen och Tivedsskogarna ned mot Vätterns västra kant. Tre lyckade häckningar har konstaterats och ytterligare fyra par med misslyckat resultat har konstaterats. Fyndbilden är lik tidigare år i Närke.

Större antal: 14 3K+ rastande Klåvudden, Harge 14.5 (Musse Björklund).

Vit stork (*Ciconia ciconia*)

Två vita storkar hittades i år. Tyvärr för de flesta skådarna så höll båda storkarna till nära landskapsgränsen och sågs bara av rapportörerna.

1 ex. Kungshag 27.4 (Sören Hedberg). 1 ex. Halvarboda 29.4 (Angelia Ellvin).

Rördrom (*Botaurus stellaris*)

Sammanställningen för i år visar på 33 spelande rördromar, det är i nivå med de två senaste åren. Flest finns i Kvismaren och Tysslingen.

Ägretthäger (*Ardea alba*)

Arten är nu så vanligt förekommande i landskapet att den inte behöver nämnas i årsrapporten framöver om inte en häckning sker.

Fiskgjuse (*Pandion haliaetus*)

Det här året har tolv par häckande fiskgjusar hittats, av dessa är det fem konstaterade ungar som kläckts. Mörkertalet är troligtvis stort av både häckande par och antalet ungar.

Bivråk (*Pernis apivorus*)

Den första bivråken för året sågs den 14 maj och den sista sågs sträcka söderut den 28 september. Under året har det gjorts observationer från 15 lämpliga häckningsplatser, varav minst en häckning ägde rum.

Under hösten sågs en del bivråkar sträcka söderut, de flesta sågs från Venastugan.

132 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 11.8–9.9 (Leif Eckmann, Ove Larsson m.fl.).

Mindre skrikörn (*Clanga pomarina*)

Det åttonde fyndet av mindre skrikörn i landskapet hittades detta år. Fågeln sågs över Örebro, Oset och Rynningeviken av tre observatörer. Senast ett fynd gjordes i landskapet var 2021.

1 ex. Rynningeviken, Oset, Örebro 21.6 (Per Wedholm, Tommy Eriksson m.fl.).

Kungsörn (*Aquila chrysaetos*)

Ingen lyckad häckning är konstaterad i år. Paret som håller till i sydöstra delarna av landskapet är fortfarande kvar. Dessutom så finns det indikationer på att ett häckningsförsök kan ha gjorts på ytterligare en plats.

Blå kärrhök (*Circus cyaneus*)

Det första fyndet för året gjordes den 28 januari och det sista den 21 december. Det finns fynd för samtliga månader under året och några fler sommarfynd än vad som är normalt.

Stäpphök (*Circus macrourus*)

Förra årets rekord på 20 fynd under ett år slogs under 2024, då hela 35 fynd gjordes. Fynden fördelar sig på 23 vårfynd, 1 sommarfynd och 11 höstfynd. Ett fenologirekord under våren sattes också.

Fenologi: 1 adult hane Egbyåsen, Segersjö 29.3 (Patrik Hedengren, Kristina Lindqvist).

Ängshök (*Circus pygargus*)

Hela åtta fynd av ängshök gjordes under året, man får gå tillbaka ca tio år för att hitta så många fynd. Som vanligt numer så är det under sommar och sensommar som observationer gjorts.

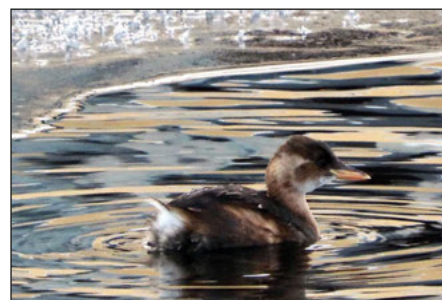
1 hane Ruggarbron, Edsberg 9.6 (Sandra Tengelin). 1 hane Lindbacka 19.6 (Staffan Gustavsson). 1 adult hona Stora Mellösa 21.6 (Magnus Friberg). 1 adult hane Lövstadamen, Kvismaren 18.7 (Magnus Friberg). 1 adult hona Stora Mellösa - Kvismaren 8–11.8 (Anders Karlberg, Anders Jacobsson m.fl.). 1 2K hona Viby kyrka 17.8 (Stefan Andersson). 1 adult hane Tanntorp, Hjortkvarn 21.8 (Mats Weiland). 1 hane Åsens åkrar, Kvismaren 31.8 (Lars Johansson).

Röd glada (*Milvus milvus*)

Den första röda gladan för året hittades redan den 23 februari och den sista rapporten är från 5 november. Under året har sex par hittats, och av dessa har fyra lyckade häckningar konstaterats med totalt tio ungar. Det verkar nu som om röd glada har etablerat sig i landskapet.

Brun glada (*Milvus migrans*)

Det är fortsatt mycket rapporter av brun glada i landskapet. Under 2024 kunde ett par hittas som sedan gick till häckning. Tråkigt nog så misslyckades häckningen av någon anledning. Högsta antalet bruna glador som sträckte söderut under hösten observerades vid Venastugan. 4 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 24–28.8 (Ove Larsson, Leif Eckmann).

Smådopping

FOTO: ANDERS JACOBSSON

Havsörn (*Haliaeetus albicilla*)

Precis som 2023 så finns det sju par som hållit revir. Under 2024 har dock bara en unge setts i bo. Det här är med största sannolikhet ingen rättvisande bild för landskapet, mörkertalet av antalet revir borde vara stort.

Ormvråk (*Buteo buteo*)

Några höga sträcksummor från hösten är värt att notera liksom den totala summan sträckande ormvråkar från Venastugan.

Större antal: 260 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 14.8–25.10 (Ove Larsson, Ola Erlandsson m.fl.). 134 ex. sträckande SV Norra Ässundet 21.9 (Oscar Axelsson). 112 ex. sträckande S Barkaregatan, Näsby, Örebro 29.9 (Per Wedholm).

Pärluggla (*Aegolius funereus*)

18 spelande pärlugglor är rapporterade mellan den 19.2–15.7. Det får anses vara en bra notering med tanke på att arten varierar väldigt mellan åren. Det är fortsatt skogarna i södra delarna av landskapet som majoriteten av observationerna kommer ifrån.

Hökuggla (*Surnia ulula*)

Även det här året så sågs hökuggla av bara en person.

1 ex. Villingsberg 20.11 (Per Blom).

Sparvuggla (*Glaucidium passerinum*)

Ett katastrofår för arten om man ska tro på rapporterna! Endast 14 spelande sparvugglor är rapporterade, så få har aldrig rapporterats tidigare. Vi får hoppas att det beror på att det inte har vart så många ute i skogarna.

Jorduggla (*Asio flammeus*)

Det mest intressanta det här året är observationerna från Kvismaren med 1–2 ex. som sågs under perioden 19.2–16.7. Tyvärr finns det inga indikationer på att någon häckning skulle ägt rum, men många personer fick se fåglarna under perioden. Inga andra fynd är gjorda under vintern.

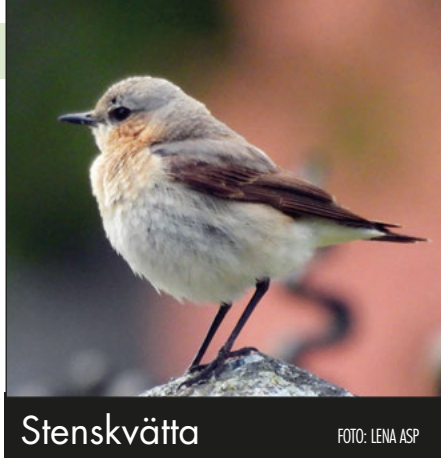
Hornuggla (*Asio otus*)

Bara ett vinterfynd finns, det var i februari. Under våren hördes bara två hornugglor spela, men från de lokalerna finns det inga rapporter om lyckade häckningar. Däremot när sommaren kom och ungarna började låta så upptäcktes nio lyckade häckningar med totalt 15 ungar.

Vinterfynd: 1 ex. Kumla 18.2 (gm Hasse Molin). Spelande: 1 ex. spel/sång Mäjsa, Rin-kaby 30.3 (Oscar Axelsson). 1 ex. spel/sång Salem, Fågelåsen, Nysund Nr 28–30.5 (Leif Paakkonen).

Berguv (*Bubo bubo*)

I år hittades fyra par som totalt fick ut sju ung-

Stenskvätta

FOTO: LENA ASP

ar. Det fanns även en ensam spelande individ på en lokal till. Det blev ett riktigt bra häckningsresultat, man får gå tillbaka många år för att hitta så många ungar.

Slaguggla (*Strix uralensis*)

Ingen säker häckning har rapporterats under året. Endast två fynd under året och därtill en ströobservation i april av en icke skådare. I oktober hittades en trafikdödad individ.

Vår: 1 ex. Villingsbergs skjutfält 28.3 (Anders Jonsson). 1 ex. födosökande Markaskogens naturreservat, NO, Örebro 28.4 (gm Närkes rapportkommitté).

Höst: 1 adult trafikdödad Väg 204, S om Sörbytorp 20.10 (Mats Lindqvist). 1 ex. födosökande Villingsbergs skjutfält 23.12 (Sune Johansson, Berit Söderberg).

Lappuggla (*Strix nebulosa*)

Betydligt färre rapporter detta år jämfört med de två senaste åren. Under häckningstid noterades individer på elva lokaler där de setts/hörts, varav tre lokaler hade par med bon och en konstaterad lyckad häckning med en unge. Med stor sannolikhet finns ytterligare etablerade par i och svårinventerade skogsområden.

Härfågel (*Upupa epops*)

Två observationer under våren. Geografiskt nära varandra och med fyra dagars mellanrum så kan man nog misstänka att det är samma fågel.

Vår: 1 ex. spel/sång Uggelboda, Stortorp 12.5 (Ola Strand, Leif Sildén). 1 ex. födosökande Ekeby-Almby 16.5 (Ove Pettersson, Anders Bertebo m.fl.).

Kungsfiskare (*Alcedo atthis*)

Inga häckningar har rapporterats under året. Noterbart är att endast två fynd har gjorts under häckningsperioden 1.5–31.7. Troligtvis finns det häckningar som inte rapporterats in på Artportalen. Det är en svårinventerad art som gömmer sina boplatser väl.

Göktyta (*Jynx torquilla*)

Under våren och försommaren (10.5–27.6) har göktytor rapporterats från cirka 85 olika lokaler. En liten ökning jämfört med föregående år. Från endast två lokaler har rapporter

inkommit om häckningar.

Häckningar: 1 ex. besöker bebott bo Höglunda, Tysslingen 15.5 (Christer Tegebro). 1 ex. besöker bebott bo Vrak, Åsby 17.6 (Markus Frisendahl).

Höst: 1 1K ringmärktes Rysjön, Kvismaren 12.7 (Åke Pettersson).

Fenologi: 1 ex. rastande Varbergaskogen naturreservat 10.4 (Lennart Eriksson).

Tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*)

Ingen konstaterad häckning i landskapet under 2024. Färsta spår i form av typiska hackmärken hittade på många fler platser detta år jämfört med föregående år.

Vår: 1 ex. födosökande Lövängen, Garphyttans nationalpark 5.1 (Frank Tholfsson, Östen Tylebrink). 1 ex. födosökande Garphytteklint, Garphyttan 14.1 (Benny Fredriksson). 1 hane Bottenrikens gammelskogar 24.2 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Edsbackamossen 16.4 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. födosökande Södra Folkavi 2.6 (Lotta Andersson).

Höst: 1 ex. födosökande Djupdalen, Frötunanäs 9.9 (Bo Runesson). 1 ex. födosökande Edsmackamossen/Gryteforsmyren 4.10 (Emil Pagstedt Andersson). 1 ex. sträckförsök Norra Grundholmen 5.10 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist). 1 ex. stationär Klunkhyttan, Lekhyttan 12.10 (Ronnie Lindqvist). 1 ex. förbiflygande Äsön 16.10 (Åke Pettersson). 1 honfärgad Rågetamossen, Bottenrikens gammelskogar 28.10 (Per Karlsson Linderum). 1 honfärgad Rågetamossen, Bottenrikens gammelskogar 7.11 (Per Karlsson Linderum).

Mindre hackspett (*Dryobates minor*)

Mindre hackspetten är ett bra exempel på hur svårt det är att försöka bedöma beståndet av fågelarter i landskapet med hjälp av Artportalen.

Av cirka 106 fynd i Artportalen med kriteriet ”spel-sång” under våren, har det funnits 19 aktiva revir där säkerställda/troliga häckningar har ägt rum med elva par som fått ut 14 ungar. Fyra av dessa ingår i Lennart Eriksson förnämliga inventeringar i Oset-Rynningeviken. Av dessa lyckades två par få ut flygga ungar.

Häckningar: 6 ex. (2 adult + 4 pulli) bo, ägg/ungar Naturens hus, Rynningeviken 11.6 (Lennart Eriksson). 4 ex. (2 adult i par + 2

pulli) bo, ägg/ungar Äsön 13.6 (Lennart Eriksson). 1 pulli bo, hörda ungar Blänkabackens naturreservat, Hjälmarsberg 13.6 (Olle Sjölin). Bo, hörda ungar Äsplunda gård 13.6 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén). 1 ex. bo, hörda ungar Dammen vid tornet, Kvismaren 16.6 (Daniel Andersson). 4 ex. (2 adult + 2 pulli) bo, ägg/ungar Vattenparken, Rynningeviken 16.6 (Lennart Eriksson). 2 adult föda åt ungar Granelund 17.6 (Per Wedholm). 3 pulli bo, hörda ungar Nytorp 18.6 (Per Wedholm). 2 1K pulli/nyligen flygga ungar Husön, Kvismaren 24.6 (Anders Carlberg, Claes Dyst).

Summering av 2024 i Oset och Rynningeviken: två lyckade häckningar i norra och södra delen av Vattenparken. Paret på Åsen misslyckades, liksom paret vid Grodgölen. Ingen häckning i Oset, där Ormesta holme inte ingår i inventeringen. Trenden är nedåtgående i området, även om det varierat under den 30 år långa serien.

Spillkråka (*Dryocopus martius*)

Under våren och sommaren har spillkråka rapporterats med kriteriet spel/sång från minst 102 olika lokaler. Från endast några få lokaler har rapporter inkommit om lyckade häckningar.

Vår: 2 ex. föda åt ungar Odlingen, Garphytteområdet 4.5 (Johan Flodin, Pontus Nyström, Ebba Flodin). Bebott bo Ässkog 10.5 (Lars Johansson). 4 ex. (2 adult + 2 1K) bo, ägg/ungar Grodgölen, Rynningeviken 16.6 (Lennart Eriksson).

Gråspett (*Picus canus*)

Ingen häckning noterades i landskapet under året, inga observationer under häckningstid.

Vår: 1 hona födosökande Flyhagen Ånabodavägen, Garphyttan 1.1–20.2 (Benny Fredriksson, Håkan Carlestam, Anna-Karin Törnblom m.fl.). 1 ex. spel/sång Bottenriken 13.3 (Tomas Bergkvist). 1 ex. spel/sång Stora strandskogen, Rynningeviken 30.3 (Thord Eriksson). 1 ex. spel/sång Ervalla station 13.4 (Ola Erlandsson). 1 hona rastande Lekatorpkärret 15.4 (Erik Göthlin). 1 hane spel/sång Balsna, Glanshammar 17.4 (Ola Erlandsson). 1 ex. spel/sång Hagalund 17.4 (Ola Erlandsson). 1 hane spel/sång Anstorp 25.4 (Angelia Ellvin).

Höst: 1 ex. lockläte, övriga läten Gilsåssjön, Villingsbergs skjutfält 23.9 (Ola Erlandsson). 1 ex. lockläte, övriga läten Klockhammar 2.11 (Ola Strand).

Tornfalk (*Falco tinnunculus*)

Under året har arten noterats med troliga eller säkra häckningar på 32 olika platser, på 26 av dessa noterades lyckade häckningar. Under sommarmånaderna gjordes ringmärkning i åtta holkar runt Glanshammar där 34 ungar blev ringmärkta.

Stäpphök

FOTO: ANDERS SILVETÄRN

Stenfalk (*Falco columbarius*)

Inga vinterfynd detta år. Endast fyra fynd har rapporterats från andra delen av maj till mitten av augusti, men inga indikationer på häckning.

Sommar: 1 2K+ hona stationär Nedre snåret, Kvismaren 17.5 (Daniel Andersson). 1 ex. förbiflygande Almbro, Gällersta 24.5 (David Dickson). 1 ex. förbiflygande Almbyängen, Oset 25.5 (Karin Bergh, Ann Larsson, Leena Zander). 1 hona rastande Tanntorp, Hjortkvarn 25.5 (Mats Weiland). 1 hane födosökande Västra rakan, Kvismaren 14.8 (Tommy Eriksson).

Lärkfalk (*Falco subbuteo*)

Ytterligare ett magert år med få rapporter om häckningar av lärkfalk. Bara ett 20-tal lokaler där häckning kunde misstänkas, och två lokaler där lyckad häckning faktiskt kunde konstateras. Men rapporterna i Artportalen säger ingenting om lärkfalkens förekomst som häckfågel i landskapet. Några rapporter är värda ett extra omnämnande detta år, och då handlar det om ett större antal födosökande lärkfalkar dels över Kvinnerstasjön i Kvismaren, dels vid norra Tysslingen under bästa sträcktid för arten i mitten av maj månad.

Större antal: 25 ex. Kvinnerstasjön, Kvismaren 11.5 (Andreas Sandberg). 12 ex. födosökande Norra tornet, Tysslingen 10.5 (Daniel Andersson, Victoria Bazyukina).

Pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*)

För sjätte året i rad så har en häckning ägt rum i landskapet; första paret fick ut tre ungar. Pilgrimsfalken eller falkarna som förra året började uppehålla sig i Örebro vintertid, har fortsatt med det både i början på året och i slutet av året.

Sommargylling (*Oriolus oriolus*)

Endast två fynd gjordes under året. Rapporterna avser med största sannolikhet av samma fågel. Observationerna gjordes under samma dag i maj, därefter inga fler rapporter.

Vår: 1 ex. spel/sång Husön, Kvismaren 17.5 (*Magnus Persson). 1 2K hane spel/sång Ängfallet, Kvismaren 17.5 (*Andreas Tranderyd, Anders Jacobsson).

Tallbit

FOTO: INGELA SÄRNHOLM

Varfågel (*Lanius excubitor*)

Inga observationer från sommaren, dock sågs en 1K fågel redan den 6 augusti. I övrigt var den senaste rapporten på våren 29 april medan den första på hösten sågs 1 september.

Nötskrika (*Garrulus glandarius*)

Det blev några dagar under hösten med bra sträck, de högsta antalen redovisas.

38 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 14.9 (Ola Erlandsson m.fl.). 47 ex. sträckande SV Nytorpsfälten, Karlslund 21.9 (Ola Erlandsson). 66 ex. sträckande SV Norra Ässundet 21.9 (Oscar Axelsson). 30 ex. sträckande SV Norra Ässundet 26.9 (Oscar Axelsson). 35 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 12.10 (Ola Erlandsson, Andreas Sandberg, Johannes Almqvist m.fl.).

Nötkråka (*Nucifraga caryocatactes*)

Under häckningstiden (1.3–30.6) har det gjorts observationer från tolv olika lokaler. Tyvärr har inga säkra häckningar konstaterats.

Råka (*Corvus frugilegus*)

Under januari och februari har det rapporterats om råkor från Kvismareområdet, Tysslingeområdet, Karlslundsgatan i Örebro, Rala åkermark, Marieberg och Svartåns mynning. Under slutet av året så gjordes vinterfynd i Kvismareområdet, där ett ex. uppehöll sig under slutet av december likasom ett ex. vid Rala åkermark. Inga häckningsfynd har rapporterats, men två olika observationer gjordes under maj månad.

Större antal: 16 ex. sträckande Äsön 16.10 (Leif Sildén). 26 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 17.10 (Nils Eriksson).

Pungmes (*Remiz pendulinus*)

En ensam hane började bygga ett hannäste i Ormkärret Kvismaren den 15 maj och kunde sedan observeras regelbundet fram till den 23 juni, men någon hona anslöt tyvärr aldrig så boet övergavs. Inga andra observationer finns från lämpliga lokaler i landskapet.

Vår: 1 hane bobygge Ormkärret, Kvismaren 15.5–23.6 (*Anders Jacobsson, Åke Pettersson, Bengt Jalsborn m.fl.).

Skäggmes (*Panurus biarmicus*)

Vintern 2023–2024 var periodvis väldigt kall, så beståndet av skäggmes decimerade troligen ganska rejält. Förutom en rapport i början av januari 2024, så finns inga andra observationer från början av december 2023 fram till 30 mars 2024.

Kvismaren är artens kärnområde i Närke där majoriteten av rapporterna kommer ifrån. Löten ligger i topp när det gäller antalet rapporter, men detta kan möjligen bero på mest besökande av skådare. Förutom från Kvismareområdet har det rapporterats skäggmes från Oset,

Svart svan

FOTO: PER HASSELGREN

Björka lertag, Tysslingen, Vibysjön, Segersjö, Fröshammarsviken, Notviken, Hammar och Serpentindammarna i Kvarntorp. Men inte på någon lokal har det rapporterats med häckningskriterium. Däremot är häckning av naturliga skäl svårt att konstatera. Endast en rapport om en 1K fågel är rapporterad detta år och det är ifrån Vraks viholme i Segersjö.

Noterbart: 25 ex. förbiflygande Källviken, Fågelsjön, Kvismaren 15.9 (Eskil Friberg, Andreas Sandberg). 30 ex. födosökande Sörbysjön, Kvismaren 26.9 (Anders Jacobsson).

Trädlärka (*Lullula arborea*)

Artens fenologi följer samma mönster som tidigare år. Från 69 platser rapporteras revirhävande trädlärkor.

Vår: 1 ex. lockläte, övriga läten Averby gården. 7.3 (Mats Weiland). 1 ex. spel/sång Ässkogstorp 15.3 (Per Wedholm). 1 ex. spel/sång Ekers grusgrop 17.3 (Ola Erlandsson). 1 ex. spel/sång Cementfabriken, Eker 17.3 (Helny Olsson).

Höst: 2 ex. förbiflygande Averby gården. 18.10 (Mats Weiland). 1 ex. sträckande SV Notudden, Hästnäs 26.10 (Ola Erlandsson). 1 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 30.10 (Ola Erlandsson).

Sånglärka (*Alauda arvensis*)

Inga vinterfynd av sånglärka i år, men vårfynd startade tidigt i februari.

Vår: 1 ex. förbiflygande Svalnässtugan, Tysslingen 3.2 (Ola Erlandsson). 1 ex. förbiflygande Ruinen, Tysslingen 5.2 (Bengt Jalsborn). 1 ex. förbiflygande Råstasjön, Kvismaren 10.2 (Leif Sildén).

Höst: 1 ex. sträckande SV Nytorpsfälten, Karlslund 28.10 (Ola Erlandsson). 1 ex. sträckande Nydalens hamn 1.11 (Leif Sildén). 1 ex. förbiflygande Tanntorp, Hjortkvarn 14.11 (Mats Weiland).

Backsvala (*Riparia riparia*)

Sannolikt har inte alla potentiella häckplatser besökts, men tre kolonier har haft 39 par som gått till häckning. Året 2024 blev ännu ett svagt år för backsvalan i Närke. Första backsvalan rapporterades ovanligt tidigt på året och flera rapporterades nästan en månad senare än föregående år.

Vår: 1 ex. födosökande Svalnåsmaden vindskyddet, Tysslingen 11.4 (Bengt Jalsborn). 1 ex. födosökande Skarbysjön, Värnsta 17.4 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. födosökande Almbyängen, Oset 17.4 (Lennart Eriksson, Sten Axelsson).

Höst: 1 ex. förbiflygande Barkaregatan, Näsby, Örebro 14.9 (Per Wedholm). 1 ex. födosökande Almbyängen, Oset 24.9 (Christer Tegebro, Lennart Eriksson, Thord Eriksson). 2 ex. rastande Tvärvägen, Oset 24.9 (Thord Eriksson, Lennart Eriksson, Christer Tegebro).

Häckningar: 14 i par besöker bebott bo Ekers grusgrop 16.6 (Ronnie Lindqvist). 30 ex. bobygge Atle bergtäkt, Atleverket 17.6 (Kent Halttunen). 4 i par besöker bebott bo Södra Näsbyängen, Oset 13.6 (Bengt Jalsborn).

Ladusvala (*Hirundo rustica*)

I år anlände ladusvalan tidigare än föregående år. Redan första helgen i april noterades den första.

Vår: 1 ex. födosökande Lännäs 7.4 (Markus Frisendahl). 2 ex. förbiflygande Öby kulle, Kvismaren 10.4 (Anders Jönsson). 2 ex. födosökande Piren, Åsbro 12.4 (Kent Larsson). 1 ex. födosökande Hammarbotten, Kvismaren 12.4 (Patrik Hedengren). 1 ex. födosökande Hammarbotten, Kvismaren 12.4 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Höst: 4 ex. förbiflygande Öby kulle, Kvismaren 9.10 (Lennart Söderkvist). 1 ex. förbiflygande Osvalla, Tysslingen 11.10 (Maria Wanche). 1 ex. förbiflygande Osvalla, Tysslingen 17.10 (Maria Wanche).

Större antal: 1 010 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 30.8 (Ola Erlands-son).

Hussvala (*Delichon urbicum*)

Hussvalans fenologi följde tidtabellen från föregående år. Tretton platser med häckning har rapporterats, vilket är något bättre än de två föregående åren.

Vår: Noterad Åkerbymaden, Tysslingen 18.4 (Anna Carlemalm, Patrik Bylund). 1 ex. förbiflygande CV-området, Örebro 18.4 (Kristina Lindqvist). 1 ex. födosökande Hammarsjön, Laxå 20.4 (Olle Philipsson).

Höst: 1 ex. sträckande SV Norra Ässundet 21.9 (Erik Törnvall, Tunyapat Pinwanichkul). 1 ex. förbiflygande Lötén, Kvismaren 23.9 (Åke Pettersson). 1 ex. födosökande Lötén, Kvismaren 23.9 (Anders Jacobsson). 1 ex.

födosökande Lötén, Kvismaren 23.9 (Bernt Bergström).

Grönsångare (*Phylloscopus sibilatrix*)

Första fyndet för året var något senare än åren innan. Inga augustifynd 2024, vilket kan vara en långtgående trend; att fåglarna lämnar oss tidigare nu av okänd anledning. Födobrist i slutet av sommaren är en teori.

Vår: 1 ex. spel/sång Öby kulle, Kvismaren 28.4 (Anders Jacobsson). 1 ex. spel/sång Öby kulle, Kvismaren 28.4 (Ove Åkesson).

Höst: 1 ex. spel/sång Varbergaskogen naturreservat 24.7 (Lennart Eriksson). 1 ex. spel/sång Arvaby 27.7 (Helny Olsson). 2 ex. lockläte, övriga läten Ekebo, Edsberg 30.7 (Sandra Tengelin).

Taigasångare (*Phylloscopus inornatus*)

Även i år obsades fyra taigasångare i Närke under höstflyttningen.

Höst: 1 ex. stationär SO Hästhagen, Mark, Örebro 26.9 (Per Wedholm). 1 ex. lockläte, övriga läten Kantarellstigen, Åsbro 26.9 (Kent Larsson). 1 ex. Flyhagen Sännaboda 29.9 (Benny Fredriksson, Håkan Carlestam, Anna-Karin Törnblom). 1 ex. Grundholmarna 5.10 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist).

Lövsångare (*Phylloscopus trochilus*)

Lövsångaren följde tidtabellen 2024 med de första individerna 11.4 och med höstfynd fram till månadsskiftet september – oktober.

Vår: 1 ex. spel/sång Gamla tippen, Oset, 11.4 (Ola Erlandsson), 1 ex. spel/sång Larsbodungen, Oset, 11. (Lennart Eriksson), 1 ex. födosökande Gamla dammen, Boglundsängen, 11.4 (Bengt Jalsborn).

Höst: 1 ex. födosökande Sticksjö, 24.9 (Tommy Sundqvist). 1 ex. Ekudden, Äsön, 29.9 (Jan-Rune Ericson). 1 ex. födosökande Tann-
torp, Hjortkvarn, 6.10 (Mats Weiland).

Gransångare (*Phylloscopus collybita*)

Gransångare håller permanenta revir på flera platser i Närke, men konstaterade häckningar har uteblivit. Ett ex. sågs med föda åt ungar i Svartå och sannolikt häckar gransångaren på fler platser.

Häckningar: 1 ex. föda åt ungar Gamla parken, Svartå 12.6 (Bengt Andersson).

Vår: 1 ex. spel/sång Sticksjö 19.3 (Tommy Sundqvist). 1 ex. spel/sång Gröna bron, Rynningeviken 24.3 (Staffan Gustavsson). 1 ex. födosökande Banvallsdungen, Tysslingen 25.3 (Bengt Jalsborn).

Höst: 1 ex. lockläte, övriga läten Rynningeviken 20.10 (Edvin Klein, Johan Willner, Lennart Lundh). 1 ex. lockläte, övriga läten Långa bron, Oset 20.10 (Benjamin Rodling, Daniel Hedenbo, Johan Karlsson m.fl.). 1 ex. födosökande Caféhörnan, Oset 22.10 (Åke Pettersson). 1 ex. födosökande Ormesta åkrar och

Tjäder

FOTO: LENNART SOLLERMAN GUSTAVSSON

strandskog, Oset 26.10 (Lennart Eriksson).

Trastsångare (*Acrocephalus arundinaceus*)

Trastsångaren hade ett bra år i Närke 2024 med sammanlagt 75 sjungande hanar. Från Kvismaren rapporterar trastsångarprojektet om 34 hanar, 42 honor och 135 ringmärkta ungar. Från Segersjö 11 hanar, 12 honor och 51 ringmärkta ungar. Från Oset-Rynningeviken meddelas om 9 hanar och 7 honor. Förutom dessa kärnområden har 21 sjungande hanar rapporterats från 18 olika lokaler.

Vår: 1 ex. spel/sång Åslasjön, Kvismaren 1.5 (Andreas Tranderyd, Jan Tranderyd). 1 ex. spel/sång Bygärdesdamarna, Oset 2.5 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén). 1 ex. spel/sång Näsbyängen, Oset 3.5 (Christer Tegebro). 2 ex. spel/sång Frösshammarsviken Nrk 3.5 (Ulf Eriksson).

Sommar: 1 ex. spel/sång Fågelsjön, Kvismaren 25.7 (Kauno Hämeenkorpi). 2 ex. spel/sång Fågelsjön, Kvismaren 29.7 (Mikael Tellbe). 1 ex. lockläte, övriga läten Urholmen, Oset 13.8 (Stefan Björn, Göran Carlén).

Sävsångare (*Acrocephalus schoenobaenus*)

Fenologin följer tidigare års mönster. Stora antal sävsångare har räknats i Björka lertag med som mest 42 sjungande hanar 1 juni.

Vår: 1 ex. spel/sång Åkerbydammen, Tysslingen 23.4 (Bengt Jalsborn). 1 ex. spel/sång

Fältsångare (*Acrocephalus agricola*)

Den 28 juni 2024 upptäcktes en fältsångare. Det var personal från Kvismare fågelstation som plockade en udda sångare ur fångstnäten. Eftersom man var ute för att ringmärka och kontrollera trastångare fotograferades den udda sångaren och släpptes. Först i efterhand kunde den artbestämmas till en fältsångare. Ansvariga på Kvismare fågelstation har lovat att skicka in en raritetsrapport till Nationella Rapportkommittén; först därefter kan den godkännas som en ny art för Närke.

Fältsångare

Ägretthäger

FOTO: GUNNAR ROHED

* Betydelse: "Upptäckare"

Åslasjön, Kvismaren 28.4 (Daniel Andersson). 2 ex. spel/sång Rysjön, Kvismaren 28.4 (Anders Jacobsson).

Höst: 2 ex. födosökande Vallen, Fågelsjön, Kvismaren 13.9 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 1 ex. rastande Råstasjön, Kvismaren 17.9 (Anders Jacobsson). 1 ex. födosökande Fågeludden, Oset 18.9 (Raimo Laurila).

Busksångare (*Acrocephalus dumetorum*)

En liten ökning, men ungefär samma antal busksångare som tidigare år i Närke. 13 ex. sjöng på lika många lokaler under maj, juni och juli.

1 ex. spel/sång Lindbomossen, Askersund 29.5–5.6 (*Leif Sildén, Mårten Persson m.fl.). 1 ex. spel/sång Gräve by, Tysslingen 1–4.6 (Jonathan Waern, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex. spel/sång Segersjö åkermark, Segersjö 1.6 (Thord Eriksson).

Sista obs: 1 ex. spel/sång Korvbrödsbagarn, Örebro 1.7 (Erik Törnvall).

Rörsångare (*Acrocephalus scirpaceus*)

Det här året kom de sista rapporterna så sent som i början av oktober från ringmärkarna på Äsön. Vårens rörsångare dök punktligt upp sista veckan i april.

Vår: 1 ex. Vattenparken, Fjugesta 24.4 (Hans Waern). 1 ex. spel/sång Åslasjön, Kvismaren 24.4 (Raimo Laurila). 1 ex. spel/sång Åslasjön, Kvismaren 29.4 (Åke Pettersson). 1 ex. spel/sång Åslasjön, Kvismaren 30.4 (Ulf Johansson, Bosse Johansson).

Höst: 1 ex. rastande Ormesta holme, Oset 29.9 (Christer Tegebro). 2 ex. ringmärktes Äsön 3.10 (Åke Pettersson, Lena Asp).

Kärrsångare (*Acrocephalus palustris*)

Nu kan man betrakta kärrsångaren som en talrik och väl etablerad fågelart i Närke. 151 sjungande exemplar och dessutom ett höstfynd. Oset-Rynningeviken och Kvismaren sticker ut med den tätaste förekomsten med 29 sjungande hanar under säsongen i vardera området. Även Björka lertag har haft tät förekomst med 10 ex.

Noterbart: 1 ex. lockläte, övriga läten Osvala, Tysslingen 28.9 (Maria Wanche).

Härmsångare (*Hippolais icterina*)

Härmsångarens utbredning är näst intill heltäckande i Närke, men fyndbilden speglar mest var vi skådare befinner oss under vår och försommar.

Vår: 1 ex. spel/sång Hästhagen, Karlslund 4.5 (Oscar Axelsson). 1 ex. rastande Vålakärren, Vibysjön 8.5 (Stellan Amzoll). 1 ex. spel/sång Sörön, Kvismaren 9.5 (Andreas Tranderyd). 1 ex. spel/sång Kvismaren 9.5 (Bengt Hansson).

Höst: 1 adult föda åt ungar Herrfallsäng 20.7 (Erik Törnvall, Tunyapat Pinwanichkul). 1 ex. födosökande Sticksjö 26.7 (Tommy Sund-

qvist). 1 ex. födosökande Gamla Bulten omr., Svartå 2.8 (Bengt Andersson).

Flodsångare (*Locustella fluviatilis*)

Fortsatt dåligt med flodsångare i vårt område, men fem sjöng i Närke 2024: tre i Segersjö och två i Oset. Den första dök upp förhållandevis tidigt: den 14 maj.

2 hane spel/sång Gamla tippén, Oset 14.5–9.6 (*Lennart Eriksson, Thord Eriksson, Christer Tegebro m.fl.).

3 hane spel/sång Segersjö 6–8.6 (*Leif Sildén, Anders Jacobsson, Daniel Andersson m.fl.).

Vassångare (*Locustella luscinioides*)

Från Kvismare fågelstation rapporteras om 31 ringmärkta vassångare och 12 sjungande hanar. Dessa var fördelade på 10 ex. i Sörbysjön, 1 ex. i Källviken och 1 ex. i Rysjön. Utöver Kvismaren finns rapport om en stationär vassångare i Björka lertag och en tillfälligt i Mellanlängen, vilket gör att antalet häckningar i Närke bedöms till 13.

Vår: Noterad spel/sång Ormkärret, Kvismaren 15.4 (Martin Svensson). 2 ex. spel/sång Sörbysjön, Kvismaren 15.4 (Andreas Tranderyd, Jan Tranderyd, Mariann Tranderyd m.fl.). 2 ex. spel/sång Sörbysjön, Kvismaren 15.4 (Patrik Hedengren).

Noterbart: 1 ex. spel/sång Mellanlängen, Lången-området 19.5 (Åke Pettersson). 1 ex. permanent revir Björka lertag 28–30.5 (Jonas Engzell).

Gräshoppsångare (*Locustella naevia*)

Gräshoppsångare rapporterades i år från 38 lokaler och där sjöng sammanlagt 56 hanar. I Björka lertag fanns även i år den tätaste förekomsten och enda konstaterade häckning.

Noterbart: 11 hane permanent revir Björka lertag 4.5–5.7 (*Jonas Engzell, Hans Waern, Bengt Andersson m.fl.). 2 i par nyligen använt bo, Björka lertag 29.5 (Jonas Engzell). 2 i par i lämplig häckbiotop Björka lertag 29.5 (Jonas Engzell).

Svarthätta (*Sylvia atricapilla*)

De svarthättor som höll ut vid en fågelmatning i slutet av föregående år stannade inte kvar och det finns inte heller några fler rapporter från vintern 2024.

Vår: 1 ex. spel/sång Karlslundsvägen, Kumla 1.4 (Jonas Melin). 1 ex. lockläte, övriga läten Väderkvarnsbacken 8.4 (Nils-Erik Ström). 1 ex. spel/sång Sörön, Kvismaren 9.4 (Christer Tegebro). 1 ex. spel/sång Energiskogen, Alnängsbadet 9.4 (Martin Karlsson).

Höst: 1 hane födosökande Fornskinnsmossen, Kvismaren 1.10 (Peter Gustafson). 1 hane födosökande Ingelstav 4.10 (Ingemar Hallberg). 1 ex. lockläte, övriga läten Venastugan, Rynningeviken 6.10 (Ola Erlandsson, Leif Eckmann, Nils Eriksson m.fl.). 1 hona födosökande Tanntorp, Hjortkvarn 6.10 (Mats Weiland).

Trädgårdssångare (*Sylvia borin*)

Som vanligt anlände de första trädgårdssångarna första dagarna i maj och en del individer stannade ända till början av september.

Vår: 1 ex. spel/sång Ladviken, Oset 6.5 (Christer Tegebro m.fl.). 1 ex. spel/sång Naturens hus, Rynningeviken 7.5 (Mikael Tellbe). 1 ex. spel/sång Fornskinnsmossen, Kvismaren 9.5 (Ola Erlandsson).

Höst: 1 ex. födosökande Tanntorp, Hjortkvarn 27.8 (Mats Weiland). 2 ex. födosökande Tanntorp, Hjortkvarn 28.8 (Mats Weiland). 1 ex. rastande Venastugan, Rynningeviken 7.9 (Eskil Friberg, Andreas Sandberg).

Ärtsångare (*Curruca curruca*)

Ärtsångaren hör till våra punktligaste flyttfåglar med näst intill identiska första och sista observationsdatum år efter år.

Vår: 1 ex. spel/sång Grenadjärstaden, Örebro 28.4 (Tomas Bergkvist). 1 ex. födosökande

Rosenbergsstugan, Oset 29.4 (Christer Tegebro, Lennart Eriksson, Thord Eriksson). 1 ex. födosökande Gamla dammen, Boglundsängen 29.4 (Bengt Jalsborn).

Höst: 1 ex. födosökande Ormkärret, Kvismaren 6.9 (Anders Jacobsson). 2 ex. rastande Venastugan,

Rynningeviken 7.9 (Eskil Friberg, Andreas Sandberg). 1 ex. rastande Venastugan, Rynningeviken 11.9 (Nils Eriksson). 1 ex. rastande Venastugan, Rynningeviken 13.9 (Nils Eriksson).

Törnsångare (*Curruca communis*)

Åtta skådare rapporterade de första törnsångaren den 30 april och nästan lika många dagen efter. Det gör arten till en av våra punktligaste vårfåglar. Höstflyttningen är mer utdragen från mitten av augusti till mitten av september.

Sista fyndet: 3 ex. rastande Lötens åkrar, Kvismaren 14.9 (Anders Jacobsson).

Brandkronad kungsfågel

(*Regulus ignicapilla*)

Två brandkronade kungsfåglar i Markaskogens naturreservat gladdes många skådare under tre dagar i maj.

Törnskata

FOTO: LENA ASP

Vår: 2 ex. permanent revir Markaskogens naturreservat, Almby 29.4–31.5 (*Liselotte Sliwon, Patrik Hedengren, Kristina Lindqvist m.fl.).

Sidensvans (*Bombus garrulus*)

Ett stort antal rapporter tyder på ett bra år för sidensvansarna.

Vår: 2 ex. sträckande N Venastugan, Rynningeviken 1.5 (Ola Erlandsson). 7 ex. förbiflygande Sköllersta prästäng, Sköllersta 1.5 (Johan Åhlén). 3 ex. Tarsta berg fornborg 10.5 (Per Karlsson Linderum).

Höst: 35 ex. förbiflygande Västaha, Örebro 25.9 (Christer Tegebro). 12 ex. födosökande Osvalla, Tysslingen 3.10 (Maria Wanche). 12 ex. förbiflygande Ulvåsavägen, Örebro 8.10 (Bengt Jalsborn).

Större flockar: 150 ex. födosökande Örebro sluss 18.2 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 200 ex. födosökande Mandisgatan, Ormesta, Örebro universitet 5.12 (Åke Pettersson). 220 ex. födosökande Mandisgatan, Ormesta, Örebro universitet 31.12 (Åke Pettersson).

Stare (*Sturnus vulgaris*)

Kan det ha varit samma flock med 17 individer som flyttade från Kvismaren till Oset i januari?

Noterbara vinterfynd: 17 ex. rastande Löten, Kvismaren 27.1 (Anders Jacobsson). 17 ex. födosökande Löten, Kvismaren 27.1 (Andreas Tranderyd). 17 ex. födosökande Södra Näsbyängen, Oset 29.1 (Lennart Eriksson).

Större antal: 3 000 ex. förbiflygande Åslaholmen, Kvismaren 15.7 (Andreas Garpebring). 3 030 ex. förbiflygande Rysjön, Kvismaren 29.8 (Ola Erlandsson). 2 215 ex. förbiflygande Banvallen, Rysjön, Kvismaren 8.9 (Ola Erlandsson).

Taltrast (*Turdus philomelos*)

Även i år har vi ett vinterfynd och som vanligt lämnar de sista taltrastarna oss i november.

Vinter: 1 ex. spel/sång Mohultsvägen, Mullhyttan 27.2 (Sussie Örtenmalm).

Höst: 1 ex. lockläte, övriga läten Stora Rankemossen 6.11 (Bengt Andersson). 10 ex. födosökande Skåleklint, Skåleområdet 13.11 (Leif Sildén). 8 ex. förbiflygande Dammluckorna, Attersta 16.11 (Peter Gustafson). 1 ex. förbiflygande Sättran, Norra Kärsta, Lillkyrka 23.11 (Andreas Garpebring).

Dubbeltrast (*Turdus viscivorus*)

Under hösten 2024 var tillgången stor på lämpliga bär i Mellansverige, vilket medförde att stora mängder trast av de flesta arterna stannade kvar länge i våra trakter. Även dubbeltrast sågs allmänt i trastflockarna som drog omkring ända fram till årsskiftet.

Vinter: 1 ex. Berga 14.2 (John Kvarnback). 2

ex. förbiflygande Hoberget 24.2 (Johan Wretenberg).

Höst: 1 ex. förbiflygande Hedens våtmark 25.12 (Leif Sildén). 2 ex. lockläte, övriga läten Näsudden, Dimbobaden 28.12 (Anders Jacobsson). 10 ex. födosökande Garphyttans nationalpark 28.12 (Ronnie Lindqvist, Gun Isacson). Noterad Djursnäsön 29.12 (Per Karlsson Linderum).

Större antal: 60 ex. rastande Hättinge, Tysslingen 6.4 (Lennart Eriksson). 87 ex. sträckande N Ormesta holme, Oset 7.4 (Ola Erlandsson).

Rödvingetrast (*Turdus iliacus*)

De stora trastflockarna som fanns i vårt område under hösten hade en blandad artsammansättning. Många rödvingetrastar noterades under hela perioden.

Vår: 1 ex. födosökande Myrö våtmark, Rynningeviken 17.3 (Patrik Hedengren, Kristina Lindqvist). 15 ex. rastande Åkerbymaden, Tysslingen 19.3 (Lennart Söderkvist). 1 ex. spel/sång Sundsbro 21.3 (Jannik Jansons).

Kuriosa: På nyårsafton 31.12 inkom tio rapporter med sammanlagt 47 rödvingar.

Större antal: 1 450 ex. sträckande N Ormesta holme, Oset 8.4 (Ola Erlandsson, Christer Tegebro m.fl.). 500 ex. rastande Garphyttans nationalpark 30.10 (Ove Larsson). 510 ex. födosökande Hästnäs 22.12 (Ola Erlandsson).

Björktrast (*Turdus pilaris*)

Mycket stora mängder björktrast dröjde sig kvar under hösten och levde gott på den ovanligt rika förekomsten av rönnbär och bär från prydnasträd. Rapporter finns från årets alla månader.

Större antal: 1 000 ex. födosökande Öby kulle, Kvismaren 19.12 (Johan Åhlén). 2 350 ex. födosökande Hästnäs 22.12 (Ola Erlandsson). 3 000 ex. förbiflygande Venastugan, Rynningeviken 28.12 (Ola Erlandsson).

Ringtrast (*Turdus torquatus*)

Ringtrastar rastar i vårt landskap under vårflyttningen. 23 fyndplatser med sammanlagt 29 individer rapporterades mellan den 4 och 27 april. Höstfynd förekommer däremot sällan.

Vår: 1 hane födosökande Fjugesta 4.4 (gm Närkes rapportkommitté). 1 hane rastande Hasselfors 6–7.4 (Ari Laine, Sussie Örtenmalm). 1 hane rastande Breven/Kilsmo-området 8–10.4 (*Anders Jacobsson, Ronny Nilsson, Daniel Andersson m.fl.).

Höst: 1 ex. Grundholmarna 19.10 (Andreas Sandberg).

Störst antal: 4 ex. rastande Ånnaboda 21–25.4 (Ola Erlandsson, Christer Tegebro, Lena Asp m.fl.).

Sångsvan

FOTO: MATS ERICSSON

Grå flugsnappare (*Muscicapa striata*)

Helt enligt tidtabellen anlände de första grå flugsnapparna första veckan i maj och sista rapporten är från 9 september.

Vår: 1 ex. födosökande Oxaryggens naturreservat 2.5 (Stellan Amzoll). 1 ex. Garphyttans nationalpark 5.5 (Fredrik Sjödahl). 5 ex. spel/sång Viaskogens naturreservat, Kumla 5.5 (Jonas Engzell).

Höst: 1 ex. stationär Hampetorp 7.9 (Johan Mellquist). 2 ex. Värngatan, Rynningeviken 8.9 (Oscar Axelsson). 2 ex. födosökande Kraftstationen, Karlslund 9.9 (Bernt Bergström).

Rödhake (*Erithacus rubecula*)

Trenden med övervintrande rödhakar fortsätter och man kan se en viss ökning av antalet rapporter under vintermånaderna december – mars. Som föregående år är det fågelmatningarna som lockar, både skådare och rödhakar.

Näktergal (*Luscinia luscinia*)

Årets första näktergalar anlände några dagar tidigare än förra året. Segersjö och Oset-Rynningeviken hade de tätaste bestånden under häckningstid.

Vår: 1 ex. spel/sång Egbyåsen, Segersjö 29.4 (Anders Jacobsson). 1 ex. spel/sång Ormkärret, Kvismaren 29.4 (Leif Godin).

Höst: 6 ex. rastande Venakullarna, Rynningeviken 4.8 (Ola Erlandsson). 2 ex. lockläte, övriga läten Venastugan, Rynningeviken 11.8 (Ola Erlandsson). 2 ex. lockläte, övriga läten Venastugan, Rynningeviken 14.8 (Ola Erlandsson).

Noterbart: 11 ex. Venastugan, Rynningeviken 4.5 (Nils Eriksson, Eva Georgii-Hemming, Ola Erlandsson m.fl.). 15 ex. spel/sång Segersjö 27.5 (Ola Erlandsson).

Blåhake (*Luscinia svecica*)

Fem vårfynd gör 2024 till ett av de bästa åren på länge. Höstens långstannande blåhakar i Oset rapporterades av många och kunde fotograferas och avnjutas på mycket bekvämt avstånd.

Vår: 1 ex. rastande Björka lertag 4.5 (Jonas Engzell, Hans Waern, Bengt Andersson). 1 hane spel/sång Hedens våtmark 7–8.5 (*Per

Wedholm, Staffan Gustavsson, Patrik Strömberg m.fl.). 1 ex. rastande Fågeludden, Oset 9–10.5 (*Thomas Jalveus, Lars Johansson, Ronnie Lindqvist).

Höst: 1 hane rastande Strandpromenaden, Rynningeviken 19.9 (Thord Eriksson, Gunnar Rohed). 1 hane rastande Ladviken, Oset 20.9 (Christer Tegebro, Thord Eriksson). 1 hane rastande Almbyängen, Oset 20.9 (Åke Pettersson).

Mindre flugsnappare (*Ficedula parva*)

Ett bra år med nio sjungande individer. Inga häckningsindicer i övrigt, men fyndet vid Tanntorp skulle kanske kunna indikera häckning i närheten. Det är dessutom andra augustifyndet på två år där.

1 adult hane spel/sång Skomakartorpet, Garp-hyttans nationalpark 11–16.5 (Mats Jonsell, Urban Vikenborg m.fl.). 1 ex. spel/sång Björkskogen, Oset 14.5 (Ronnie Lindqvist, Gun Isacson, Per Wedholm m.fl.). 1 ex. spel/sång Viken 16.5 (Kjell Ståhlberg). 1 ex. spel/sång Sörön, Kvismaren 19.5 (Per Hasselgren). 1 ex. spel/sång Vattenverket, Karlslund 24.5 (Erik Göthlin). 1 hane spel/sång Viaskogen, Kumla 26–30.5 (Hans Waern, Jonas Engzell m.fl.). 1 ex. spel/sång Olles hage, Asker 1–3.6 (Jan Gunnarsson, Åke Pettersson). 1 ex. spel/sång Bergslagsleden etapp 16 7.6 (Bengt Anders-

Fjällvråk

FOTO: GUNNAR ROHED

son). 1 ex. spel/sång Igelbäcken, Olshammar 25.6 (Patrik Strömberg). 1 IK Tanntorp, Hjortkvarn 3.8 (Mats Weiland).

Svart rödstjärt (*Phoenicurus ochruros*)

Fyra sjungande hanar i år är något magert jämfört med senaste åren. Ingen konstaterad häckning. Det sena höstfyndet sticker ut i den normala fyndbild. Vi har överlag väldigt få fynd utanför häckområdena.

1 ex. rastande Arvaby 1.5 (Helny Olsson). 1 hane spel/sång Garphyttan Wire, Garphyttan 2.5 (Ove Pettersson). 1 hane spel/sång CV-området, Örebro 5.5–1.7 (Leif Sildén m.fl.). 1 hane spel/sång Norrtorp, Kvarntorpshögen 14.5 (Daniel Andersson). 1 hane spel/sång Norra Bro, Örebro 4.6 (Anders Carlberg). 1 hona födosökande CV-området, Örebro 15.6 (Kurt Östberg). 1 ex. Kalvbacken, Harge 24.11 (Kjell Ståhlberg).

Järnsparv (*Prunella modularis*)

Ett vinterfynd är en normal utdelning numera. Ett par fina sträcksiffror redovisas också.

1 ex. Blåklintstigen, Örebro 5.1–12.2 (Lennart Eriksson m.fl.). 64 ex. sträckande SV Norra Ässundet 21.9 (Oscar Axelsson). 102 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 26.9 (Ola Erlandsson).

Citronärsla (*Motacilla citreola*)

Årlig med ett eller ett par fynd sedan 2012. Årets fågel var troligen en hona, men av den dokumentation som finns går det inte att säkerställa vare sig ålder eller kön.

1 2K+ Hammarmaden, Kvismaren 8–27.6 (Patrik Hedengren, Hans Waern m.fl.).

Forsärsla (*Motacilla cinerea*)

Ett trendbrott med endast ett vinterfynd och dessutom bara ströobsar vid Oset. Inte heller lika många antalsmässigt som de senaste åren på sträck, om än bara ett tiotal färre.

1 ex. Oset 23–27.1 (Berit Söderberg, Lennart Eriksson m.fl.).

Citronärsla x gulärsla

(*Motacilla citreola x flava*)

Första konstaterade hybriden av icke årsunge i landskapet. Vi hade en blandhäckning med gulärsla vid Hammarmaden 2022 med flygga ungar. Det skulle ju kunna vara avkomma från den häckningen.

1 ex. Rysjön, Kvismaren. 11.5 (Per Lindberg).

Trädiplärka (*Anthus trivialis*)

Observationer finns under perioden 13.4–28.9. Venan är vår främsta lokal för sträckande trädiplärka och årets högsta sträcksiffror redovisas. Trädiplärka tillhör en av de svåraste arterna att räkna på sträck, då de kommer glest och gärna flyger högt så det gäller att hitta rätt lokal.

281 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 14.8 (Ola Erlandsson). 250 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 18.8 (Ola Erlandsson, Christer Tegebro). 407 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 29.8 (Ola Erlandsson).

Rödstrupig piplärka (*Anthus cervinus*)

Då arten börjar bli så pass ovanlig, redovisas samtliga fynd. Vårfyndet är väldigt tidigt.

1 ex. lockläte, övriga läten Segersjö 10.5 (Bengt Hansson). 1 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 12.9 (Ola Erlandsson). 1 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 14.9 (Ola Erlandsson, Per Hasselgren, Sten Axelsson). 1 ex. lockläte, övriga läten Barkaregatan, Näsby, Örebro 14.9 (Per Wedholm). 1 ex. sträckande Lötens åkrar, Kvismaren 14.9 (Patrik Strömberg). 1 ex. sträckande S Nedre snåret, Kvismaren 15.9 (Erik Törnvall). 1 ex. rastande Husabergs udde, Askersund

15.9 (Leif Sildén). 1 ex. lockläte, övriga läten Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 18.9 (Anders Jacobsson). 1 ex. förbiflygande Hyttbacken, Svartå 18.9 (Bengt Andersson). 1 ex. förbiflygande Vallen, Fågelsjön, Kvismaren 20.9 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 1 ex. lockläte, övriga läten Hedens våtmark 24.9 (Per Wedholm). 1 ex. Hedens våtmark 1.10 (Bengt Jalsborn).

Ängsdiplärka (*Anthus pratensis*)

Årets högsta antal på sträck kommer från en udda plats, nämligen uppe i Kilsbergen. Tre vinterfynd är den högsta noteringen vi haft.

324 ex. sträckande SV Krokstjärns skjutplats, Villingsbergs skjutfält 28.9 (Ola Erlandsson). 1 ex. rastande Ormkärret, Kvismaren 4.1 (Bo Runesson, Anders Bertebo). 1 ex. födosökande Sticksjö 10.12 (Tommy Sundqvist). 1 ex. förbiflygande Irvingsholm 28.12 (Martin Karlsson).

Skärpiplärka (*Anthus petrosus*)

Skärpiplärkan har på senare år (sedan 2014) gått till att vara en sparsam gäst till att stå för 15–30 fynd per år. Årets rapportskörd innebär ett trendbrott med tio fynd.

2 ex. rastande Kilsmo fd såg 30.3 (Anders Jacobsson m.fl.). 1 ex. sträckande S Fågeludden, Oset 17.9 (Lennart Eriksson). 1 ex. rastande Fågeludden, Oset 20.9 (Christer Tegebro). 1 ex. sträckande SV Venakullarna, Rynningeviken 20.9 (Ola Erlandsson). 1 ex. förbiflygande Rosenbergspölen, Oset 21.9 (Per Hasselgren). 1 ex. födosökande Strandpromenaden, Rynningeviken 1.10 (Tomas Bergkvist). 1 ex. sträckande SV Norra Grundholmen 5.10 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist). 1 ex. sträckande SV Barkaregatan, Näsby, Örebro 8.10 (Per Wedholm). 1 ex. rastande Grundholmarna 9.10 (Leif Sildén). 2 ex. rastande Strandpromenaden, Rynningeviken 20.10 (Edvin Klein m.fl.).

Ob. bo-/bergfink (*Fringilla*)

Det brukar bli några bra sträckdagar för fink per höst, men i år bjöds vi bara på en. Med bra menas dagar med över 10 000 finkar.

52 500 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 26.9 (Ola Erlandsson).

Tallbit (*Pinicola enucleator*)

Det har blivit vanligare med invasioner av tallbit de senaste åren. Detta år fick vi en under hösten. Första observationen gjordes 2 oktober och sedan sågs de i bra antal året ut och en liten bit in på 2025.

40 ex. födosökande Ånnaboda 26.10–23.11 (Jan Tranderyd, Seppo Leppälampi m.fl.). 15 ex. födosökande Skogaholm 10.11 (Eskil Friberg, Tyra Jakobsson, Andreas Sandberg). 16 ex. födosökande Svensbodaberget, Garp-hyttans nationalpark 17–20.11 (Erik Törnvall

m.fl.). 32 ex. födosökande Mariebergs köpcentrum 31.12 (Leif Sildén).

Domherre (*Pyrrhula pyrrhula*)

Det har setts ovanligt många domherrar senaste två åren. Högsta noteringarna: 65 ex. Ekeby 7–13.2 (Andreas Sandberg, Eskil Friberg). 51 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 25.10 (Nils Eriksson). 70 ex. sträckande SV Notudden, Hästnäs 26.10 (Ola Erlandsson).

Rosenfink (*Carpodacus erythrinus*)

Ungefär 50 sjungande fåglar hittades. Det är den näst högsta noteringen de senaste tio åren. Det är svårt att avgöra om det bero på en faktisk uppgång eller observanta rapportörer. Rosenfinkarna befann sig hos oss i två månader det här året. Första observationen gjordes 16 maj och sista 22 juli. Det är en normal fyndbild. Ibland ses fåglar en liten bit in i augusti. De första observationerna för året görs inom några dagar strax innan 20 maj.

Vinterhämpling (*Linaria flavirostris*)

Relativt få observationer gjordes under året. Första halvåret finns det observationer från årsskiftet till 30 april och för andra halvåret från 5 oktober till nästa årsskifte. Vinterfynd och största flocken redovisas.

2 ex. födosökande Lillängen, Oset 1.1 (Per Wedholm). 2 ex. förbiflygande Ålholmsgatan, Norra Ormesta, Örebro 1.1 (Ola Erlandsson). 2 ex. födosökande Norra E20-avfarten, Kumla 6.1 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén, Ola Erlandsson). 2 ex. Bäckstigen, Ekeby 15.1 (Andreas Sandberg). 5 ex. födosökande Stick-sjö 22.1 (Tommy Sundqvist). 75 ex. rastande Björka lertag 26.4 (Frank Tholfsson). 1 ex. lockläte, övriga läten Västra kröken, Kvismaren 21.12 (Andreas Sandberg). 13 ex. rastande Frogesta, Kvismaren 22.12 (Leif Sildén).

Hämpling (*Linaria cannabina*)

Tredje året i rad med ett renodlat vinterfynd. De varma vintrarna har gjort att hämpling gått från raritet vintertid till att vara i princip årlig. 1 hane rastande Linblommevägen, Stora Mellösa 20.1 (Anders Jacobsson).

Brunsiska (*Acanthis flammea cabaret*)

Brunsiskan har spritt sig norrut och antalet fynd speglar troligen inte den korrekta förekomsten. 1 ex. födosökande Lillängen, Oset 1.1 (Per Wedholm). 1 adult hane Bäckstigen, Ekeby 15.1 (Andreas Sandberg). 2 ex. födosökande Högsjön, kolonin, Arboga sn 20.2 (Seppo Leppälampi). 1 honfärgad Serpentin-dammen, Kvarntorpshögen 14.10 (Andreas Sandberg).

Snösiska (*Acanthis flammea exilipes*)

Ett antal vårfynd finns. Att det saknas från hösten och vintern 2024/25 är inte så konstigt

då det i princip inte fanns några gråsiskor under den perioden. Värt att tänka på vid bestämning av denna ras är att man först bör åldersbestämma och sedan bestämma kön. Tar man det i annan ordning kan det bli problem med en korrekt bestämning. Gråsiskorna ljusnar också under våren så i t.ex. mars är de svårare att bestämma än under höst och midvinter.

1 2K födosökande Lillängen, Oset 1.1 (Per Wedholm). 2 ex. Babelsvägen 3.1 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. födosökande Ekeby Dreve 6.1 (Elisabeth Hall). 1 ex. födosökande Ekeby Dreve 7.1 (Elisabeth Hall). 1 hona födosökande Ässkog 15.1 (Mikael Tellbe). 1 honfärgad rastande Mäjsa, Rinkaby 27.1 (Oscar Axelsson). 2 ex. födosökande Stocksätter-skogens naturreservat, Hallsberg 7.2 (Helena Johansson). 1 ex. födosökande Hopslagarevägen, Svartå 10.3 (Bengt Andersson).

Större korsnäbb (*Loxia pytyopsittacus*)

Det sågs fler större korsnäbbar än normalt under hösten, och det sågs fler än normalt även på andra håll i landet. De största flockarna sågs dock i våra häckområden i de stora tallskogarna, t.ex. på Villingsbergs skjutfält. Det finns en mängd olika varianter av mindre korsnäbb med olika ursprung som låter väldigt olika, och enligt lätesexperterna är det nästan omöjligt att säkert separera mindre och större i fält på lätet. Värt att tänka på vid bestämning.

Bändelkorsnäbb (*Loxia bifasciata*)

Fyra väl utspridda fynd får ses som en normal fyndbild för ett år utan invasiva rörelser.

1 ex. spel/sång Nordändanskogarna, Svartå 6.2 (Bengt Andersson). 1 ex. förbiflygande Fågelbärgsgatan. Nya Hjärsta 9.9 (Leif Sildén). 1 ex. förbiflygande Sutterön 13.10 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. förbiflygande Ånnaboda 20.10 (Claes Dyst).

Lappsparrv (*Calcarius lapponicus*)

Tre fynd på hela året. Alla av en och samma observatör. Det går dåligt för arten generellt, men förhoppningsvis är det här ändå väl lågt räknat.

1 ex. rastande Gräve kyrka, Tysslingen 3.2 (Ola Erlandsson). 2 ex. sträckande SV Nytorpsfältet, Karlslund 22.9 (Ola Erlandsson). 1 ex. sträckande SV Notudden, Hästnäs 26.10 (Ola Erlandsson).

Snösparv (*Plectrophenax nivalis*)

Fynd finns för perioderna 3.2–6.3 samt 19.10–15.12. De största flockarna redovisas.

100 ex. förbiflygande Rumboholm, Tysslingen 22.2 (Ove Pettersson m.fl.). 50 ex. rastande Rala, Sannahed 25.2 (Christer Johansson). 43 ex. rastande Averby gården. 6.3 (Mats Weiland). 45 ex. rastande Frogesta, Kvismaren 17.3 (Leif Sildén).

Sävsparv (*Emberiza schoeniclus*)

Trots de milda vintrarna har vi fortfarande ganska få vinterfynd.

2 ex. rastande Nyängen, Kvismaren 6.1 (Eva Georgii-Hemming m.fl.). 1 ex. lockläte, övriga läten Reningsverksdammen, Kumla 6.1 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén, Ola Erlandsson). 1 ex. förbiflygande Svalnässtugan, Tysslingen 3.2 (Ola Erlandsson). 1 ex. födosökande Ormesta åkrar och strandskog, Oset 10.12 (Ola Erlandsson). 2 ex. födosökande Dimbobaden 26.12 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

* Betydelse: ”Upptäckare”

Nu häckar ägretthäger i Närke

■ I början av juni lyckades personalen vid Kvismare fågelstation hitta och fotografera den första konstaterade häckningen av ägretthäger vid Kvismaren.

Den lilla kolonin bestod av fem bon, och därmed har Kvismaren och Närke fått en ny häckningsart.

Antalet ägretthägrar vid Kvismaren (och även i övriga delar av landskapet) har sedan 2016 ökat konstant varje år; under 2024 var den största noteringen 118 individer.

Fynden av ägretthägrar har successivt ökat i Sverige och år 2012 konstaterades den första häckningen på Gotland. Nu finns det häckande ägretthägrar på närmare håll. Till exempel har man i år med hjälp av drönare upptäckt två kolonier med sammanlagt 60 bon i Tåkern i Östergötland. Förra året hittade man 23 bon.

Varifrån kommer de? Ägretthägrar häckar i tropiska och varma områden över hela världen. I södra och östra Europa finns stora kolonier. Antalet häckande fåglar har också ökat på Gotland och i södra Sverige det senaste årtiondet. Sannolikt är det individer både från Europa och Sverige. Alla individmärkta ägretthägrar, där färgringen kunnat lösas av under senare år, kommer från Litauen och Lettland.

FOTO: NIELS van der VELDE, Kvismare fågelstation

Gökpar på besök – det

EN OANSENIG liten sångare i en buske utanför Trelleborg lockade; det var ju trots allt blott det fjärde fyndet i landet och ett givet livskryss för oss alla.

Men gökdramat på hemväg från cettisångaren slog nog det mesta i upplevelseväg...

TEXT: INGELA SÄRNHOLM FOTO: ANDERS SILVETÄRN

■ NOF-resan till Skåne och Österlen i slutet av maj började riktigt bra, i alla fall om man är ute efter rariteter. Redan på resan söderut under DAG ETT kom ett larm om en mindre sumphöna vid Karpalundsdammarna vid Vattenriket utanför Kristianstad. Den obsen satt fint för oss resenärer, utom för mig som varken hörde eller såg den.

■ DAG TVÅ var huvudmålet Stenshuvuds nationalpark. En något strapatsrik vandring gav oss en fantastisk utsikt över Hanöbukten och några fina obsar av bland annat bivråk och kentska tärnor. Sedan tog regnet vid; vi sökte skydd vid Revet vid Simrishamn och trodde att vi lyckades arta en kaspisk trut.

■ Fyledalen blev målet för DAG TRE. Vit stork, kungsörn, brandkronad kungsfågel och några trötta grodor (klockgrodor och ätlig groda) var höjdpunkterna. På kvällen nytt besök på Revet, där duktige fågelillustratören Hans Larsson gav oss en lektion om hur man skiljer ut de olika arterna i "trutträsket". Och han kunde också visa (via foton) att det vi trodde var en kaspisk trut dagen innan, inte höll måttet.

■ Cettisångaren hade under flera dagar larmats från Trelleborg. Inte långt dit och det blev ett riktigt tungt kryss även om de flesta av oss bara hörde fågeln sjunga. På hemväg stannade vi till vid Klingavälsåns mynning. Där fick några av oss se ett riktigt gökdrama. Vi fick höra att det var både en gökhane och hona i närheten. Och när vi fick se fåglarna på nära håll, såg vi hur flera andra arter var irriterade på gökarna, berättar NOF-resenären Anders Silvetärn som också fick till de fina bilderna här på uppslaget.

■ Det blev en härlig femdagarsresa under ledning av duktiga guiden Björn Ander. Vi gjorde flera försök att få se och höra sommargylling utan att lyckas. Men det blev ändå 137 fågelarter och en massa andra fina upplevelser.

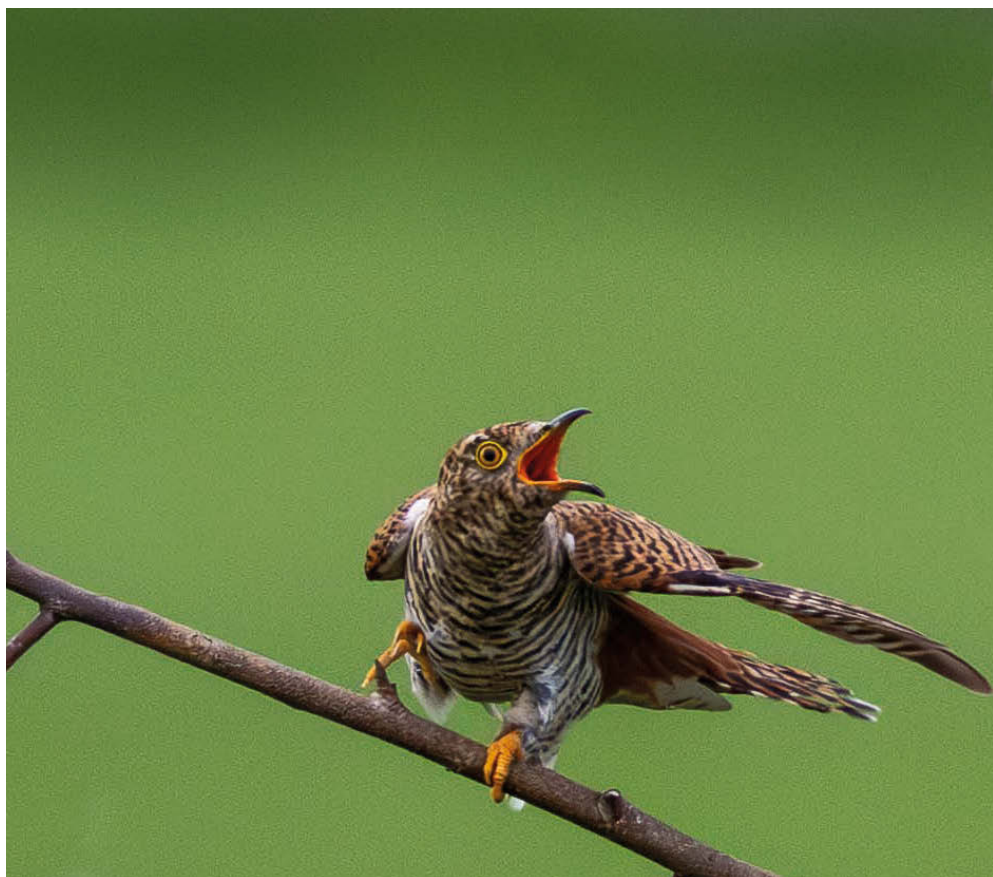

FOTO: ENSOMRÅ KADEGÅFÖRBI

NOF-GÅNGET i Skåne. Stående från vänster: Catarina Ericson, Leif Haldorson, Ingela Särnholm, Anders Eriksson, Gunnar Bergeå, Anders Silvetärn, Bertil Malmgren, Birgitta Johansson, Anita Svärm, Maria Wanhe, Christer Jansson. På huk från vänster: Christer Tegebö, Eero Ratilainen-Malmgren, Björn Ander.

blev stökigt...

EN SÄVSÅNGARE såg direkt vad som var på gång när gökparet kom i närheten. Göken är en så kallad boparasit som lägger ägg i andras bon. Men sävsångaren visade med all tydlighet att den inte gillade gökens närvaro.

Mindre gulbena sedd i Kvismaren

■ Den 17 maj upptäcktes en mindre gulbena vid Fiskingemaden i Kvismaren. – Det var en teamwork kan man säga, berättar Per Karlsson Linderum som tillsammans med Patrik Hedengren och Anders Jacobsson hittade den ovanliga vadaren. Detta var fjärde fyndet i landskapet; förra gången var för 25 år sedan.

De tre var vid det nya tornet i Fiskinge: de började gemensamt leta vadare och hittade snart en avvikande fågel. Den flög en kort sträcka: de kunde se att den hade gula ben, men saknade vit kil på ryggen. Den kunde då bestämmas till mindre gulbena.

– Kul att kunna hitta en lite udda fågel, berättar Per Linderum Karlsson. Fågeln larmades ut, och snart kom många skådare till platsen för att få se den ovanliga fågeln.

Fyndet på Fiskingemaden är det fjärde i Närke genom tiderna. Första fyndet, som också var det första i Sverige, var den 3–4 oktober 1969 i Källviken i Kvismaren. Upptäckare då var bröderna Ove och Åke Pettersson.

Fynd nummer två i Närke var den 9 april 2000. Då upptäckte Ola och Johan Åhlén en mindre gulbena vid Södra maderna i Tysslingen. Fynd nummer tre påträffades i Västkärr den 9 maj 2000, när den våtmarken var nyanlagd. Upptäckare var Joakim Johansson och Anders Carlberg.

Nöjda deltagare i nybörjarcirkeln

■ Under våren har NOF arrangerat en nybörjarcirkel.

Hela 17 personer har deltagit i studiecirkeln, som detta år har omfattat åtta sammankomster. Två av träffarna har varit inomhus för att ge en teoretisk grund om fåglar. De övriga träffarna har varit i fält där deltagarna har besök olika fågellokalen i landskapet. Ledare har Lars Johansson och Sandra Tengelin varit.

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

SOMMAR/HÖSTPROGRAM

Uppdaterad info, se hemsidan

XX JULI

Ringmärkningskurs

NOF arrangerar tillsammans med Kvismare fågelstation en kurs för dig som vill bli ringmärkare eller som vill hjälpa till som ringmärkarassistent. Det blir ett teoretiskt pass och några tidiga mornar i fält under juli och augusti. **Vädret får styra vilka dagar som är lämpliga.** Anmäl dig till Lars Johansson 070-558 99 06. Det är snabba ryck, senast den 5 juli vill han höra från dig.

LÖRDAG 26 JULI

Spaning efter vadare i Oset

Tillsammans spanar vi efter alla vadare som är på väg söderut och som väljer att rasta en stund på bra marker i Oset. Samling kl. 7 vid Erik Rosenbergs stuga. För mer information: Lars Johansson 070-558 99 06.

TORSDAG 7 AUGUSTI

Vadarfåglar vid Oset

Vadare kan vara svåra att artbestämma, och inte blir det lättare när de kommer med sina ungfåglar som har olika dräkter. Kom och lär dig mer om vadarna. Samling kl. 18.00 vid Erik Rosenbergs stuga. För mer info: Lars Johansson 070-558 99 06.

TORSDAG 28 AUGUSTI

Vadarspaning i Kvismaren

Det nya tornet vid Fiskinge i Kvismaren bjuder förhoppningsvis på bra möjligheter att titta på alla rastande vadare. Vi hjälps åt att artbestämma denna ibland lite svåra grupp. Samling kl. 18.00 på parkeringen vid Fiskingemaden. Mer info: Lars Johansson 070-558 99 06.

SÖNDAG 7 SEPTEMBER

Rävahänget

Familjedag vid Rävängsstugan i Rynningeviken i Örebro. Kunniga fågelguider finns på plats för att berätta om alla spännande fåglar som är på väg söderut. NOF bjuder på nygrillad korv vid brasan. Det blir också fågelquiz och andra kul aktiviteter. Rävahänget pågår mellan kl. 8 och 12. Mer info: Anders Nydahl 070-309 16 83.

ONS 10 – SÖN 14 SEPTEMBER

Höstresa Falsterbo

En av NOFs populära resor, till Falsterbo via Västkusten. Räkna med avfärd på onsdag eftermiddag och en första övernattningsnatt vid Getterön i Varberg. Därefter stannar vi till på Hallands bästa fågellokaler innan vi når Falsterbo. Vi bor i stugor på Falsterbo Camping. Morgontimmarna ägnas åt skådning

vid Nabben, där miljontals fåglar sträcker ut från Sveriges sydvästligaste spets. Guiden Björn Ander tar oss med bland alla fåglar och Skånes bästa fågellokaler. Vi är hemma igen söndag kväll. Se mer på hemsidan.

ONSDAG 17 SEPTEMBER

Månadsmöte

Planering pågår, håll utkik på hemsidan för ett detaljerat program. Plats: Hantverks-huset, Engelbrektsgatan 6, Örebro. Mötet startar kl. 18.

TORSDAG 18 SEPTEMBER

Transpaning i Kvismaren

Varje höst samlas tusentals tranor vid Kvismaren för att rasta och äta upp sig inför flytten söderut. Det är ett mäktigt skådespel att se alla tranor flyga in till sina nattkvarter. Välkommen! Samling: Öby kulle kl. 18. Mer info: Lars Johansson 070-558 99 06.

ONSDAG 24 SEPTEMBER

Transpaning vid Skagershultamossen

Från ett av Sveriges vackraste fågeltorn kan man få se några tusen tranor flyga in till sina nattkvarter efter födosök i Västernärke under dagarna. Samling vid Olstorp kl. 17.30. Kent Halttunen 070-216 11 30 vet mer.

LÖR 4 – SÖN 5 OKTOBER

EuroBirdwatch

Fågelskådare runt hela Europa samlas denna helg och räknar fåglar som är på flytt. Vi inom NOF bidrar också och räknar fåglar på hemmaplan. Detaljerad info på hemsidan.

TORS 16 – SÖN 19 OKTOBER

Höstresa Öland

Vi reser i två minibussar till fågelskådarernas "Mekka". Vi bor i tvåbäddsrumsrum, ordnar frukost själva liksom matsäcken under dagen. Under denna fyradagarsresa får du trevligt sällskap och se massor av fåglar av olika arter. Dagarna börjar tidigt vid Södra udden, sedan får fåglarna styra vart det bär hän. Guide är duktige Ronnie Lindqvist. För mer detaljer om resan: se hemsidan.

FRE 24 – SÖN 26 OKTOBER

Resa till Hönö

När vindarna är de rätta är Hönö och Kråkudden perfekta för sträckskådning. Här kan du bland annat få se havssula, stormfågel, tretåig mås och grålära. Resan leds av Hans Waern som upplåter sitt hus på Fotö; ett bekvämt boende nära de bästa fågellokalerna.

Pungmes i Oset – men häckar den?

■ Den 23 maj var Per Wedholm på hemväg. Han stannade till vid sydvästra hörnet av Oset. Plötsligt hörde han en pungmes som lockade. Överraskande, arten är numera ovanlig i Närke.

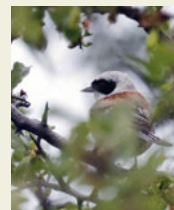

FOTO: PER WEDHOLM

Kanske var Per Wedholm lite förvånad om att en pungmes skulle kunna dyka upp i Oset. Bara några dagar tidigare, på morgonen den 19 maj, stod Osetgubbarna som vanligt vid Ormesta holme. Thord Eriksson, Christer Tegebro och Per-Åke Grönvall hade gått i väg 100 meter för att lyssna på en vassångare. Kvar på Ormesta holme var Lennart Eriksson och Sten Axelsson. Då hör Lennart en pungmes locka.

– Men det var bara ett lock, och jag vill alltid höra lätet minst två gånger för att vara säker, berättar Lennart. Snart kom gubbarna som varit och lyssnat på vassångaren tillbaka. De hade också spelat in vassångaren via appen Merlin. Då hade de fått en indikation via appen på pungmes. När de gick igenom inspelningen på nytt, hörde alla först en svagt lock och sedan ytterligare ett och sedan ett riktigt högt läte.

– Det var skönt att få det bekräftat att det var en pungmes, och nu finns det också på en inspelning förklarar Lennart. Kanske var det den pungmesen som stannat kvar i området runt Oset. Sedan den 23 maj har minst en pungmes hörts locka i Oset till glädje för många skådare.

Det är många som vill fotografera pungmes, men den är svår att komma nära. Samtidigt är den störningskänslig. Det gäller att tänka på de etiska reglerna och inte störa pungmesen om den ska ha en chans att gå till häckning. Pungmes observeras varje år i vårt landskap, men det är många år sedan det blev en lyckad häckning.

Ekonomia
Redovisningskonsult AB

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Kent Halttunen

Nygård, Norra Folkavi
719 91 Vintrosa
070 216 11 30
kent.halttunen@outlook.com

REDAKTIONEN:

Arne Lundh

Villagatan 31
718 30 Frövi
070 202 80 64
ervalla31@hotmail.com

Charlotta Hedberg Tideman

Järnvägsgatan 32
703 62 Örebro
070 721 43 32
charlotta.tideman@gmail.com

Leif Haldorson

Brevbärargatan 52
703 78 Örebro
070 665 67 75
leif.haldorson@telia.com

Ove Pettersson

Duvstigen 13
703 48 Örebro
070 910 69 65
ovepet49@icloud.com

Anders Nilsson (grafisk form)

mediagurun@icloud.com

NÄRKES ORNITOLOGISKA FÖRENING

En ideell regionalförening under BirdLife Sverige. NOF jobbar med fågelintresse, fågelskydd och fågelforskning. BirdLife Sverige ansvarar för administrationen av NOFs medlemmar och medlemsregistret. Vill du också bli medlem i NOF? Gå in på vår hemsida under fliken: Bli medlem. Årsavgiften är 250 kronor för vuxen och 50 kronor för familjemedlem (flera i familjen kan ingå i samma familjemedlemskap). För barn och ungdomar är medlemsavgiften 100 kronor per år. Som medlem får du Fåglar i Närke fyra gånger per år. Du får dessutom hänga med på alla exkursioner, resor, utbildningar och spännande möten. Ditt medlemskap innebär också att du stödjer det omfattande fågelskyddsarbete som NOF genomför varje år.

ADRESSÄNDRINGAR

Har du ändrat adress? Har du andra medlemsfrågor? Ta kontakt med BirdLifes medlemservice: medlem@birdlife.se eller 0485-44 000 mellan 9 och 12.

FÖRENINGSLOKAL

För sammanträden finns vi på Föreningarnas hus, Slottsgatan 13 A, Örebro. För utställningsmaterial, holkar och annat försäljningsmaterial använder vi en källarlokal på Hagmarksgatan 9B i Örebro. Våra inomhusmöten sker vanligtvis på Hantverkshuset, Engelbrektsgatan 6, Örebro.

HEMSIDA

Du är välkommen att besöka oss på vår hemsida: nof.birdlife.se. Vi finns också på Facebook.

REGIONALA

RAPPORTKOMMITTÉN

Sammanställande:
Andreas Tranderyd
073 717 08 52

FÅGELSKYDDSGRUPPEN

Anders Bro
072 146 87 81
Peter Åslund
070 774 53 52

JORDBRUKSGRUPPEN

Lars Johansson
070 558 99 06

RINGMÄRKARGRUPPEN

Lars Johansson
070 558 99 06
Seppo Leppälampi
076 645 97 80

TYSSLINGE NATURCENTRUM

NOFs representant
Kent Halttunen
070 216 11 30

STYRELSEN

Anders Nydahl

Ordförande, medlemsfrågor, försäljning
Räntmästargatan 97
702 25 Örebro
070 309 16 83
anders.nydahl@telia.com

Lars Johansson

Fågelskydd, jaktfrågor, studiecirkel, utomhusaktiviteter
Holländaregatan 22
702 86 Örebro
070 558 99 06
lars.h.johansson@icloud.com

Anders Bro

Remisser, ansökningar, inomhusmöten
Viktoriagatan 20
703 55 Örebro
072 146 87 81
andersingvar64@gmail.com

Catarina Ericson

Vice ordförande, sekreterare, hemsidan, IT
Fredsgatan 34
703 62 Örebro
070 342 61 55
catarina-nof@outlook.com

Anastasia Valenta

Inomhusmöten, integration
Grankottevägen 6
702 82 Örebro
070 071 17 17
nof.anastasia@gmail.com

Peter Åslund

BirdLife-kontakter, remisser, resor
Hästhagsvägen 1
702 27 Örebro
070 774 53 52
konsult.peteraslund@gmail.com

Peter Klevnäs

Remisser, ansökningar och samråd, inomhusmöten, utomhusaktiviteter
Mossvägen 9
719 40 Garphyttan
070 310 41 36
bopeter@me.com

Johan Miller

Kassör, utomhusaktiviteter
Markavägen 9
705 95 Örebro
076 102 05 75
johan.miller@telia.com

Seppo Leppälampi

Ringmärkning, utomhusaktiviteter, inomhusmöten
Emausvägen 1
732 33 Arboga
076 645 97 80
seppo157@gmail.com

Anders Silvetärn

Utom-/inomhusevenemang, medlemsregister
Runnabyvägen 13 g
705 92 Örebro
072 733 87 72
joanders@live.se

Fågelmataren som får minnen för livet

DET ÄR TIDIG december och jag har precis tackat ja till frågan om jag vill ta hand om fågelmatningen vid Caféhörnan och Gamla tippen vid Ossets naturreservat från början av januari, ett uppdrag som visar sig bli en helt fantastisk och oväntad tidsresa.

Det är märkligt hur lång en månad kan kännas, nästan som ett helt år! December går så långsamt och när äntligen tiden är inne står bilen fullpackad med fågelmat, en bil som under lång tid förvandlas till ett frölager på hjul. Jag tror faktiskt att det fortfarande finns en och annan nöt gömd i bakluckan!

DET BLIR EN första vinter där jag får möta den lilla blåmesen med en ovanlig fläck på bröstet, ett möte som ger hopp, styrka och ljus i den mörka vintern. Hon landar ofta intill på en liten gren där hon ivrigt önskar få berätta om sitt liv som blåmes, innan hon dyker ner bland frön och nötter. Jag lyssnar och lär och upptäcker att hennes livshistoria, likväl kunde vara min...

Matningen fylls fort med fåglar vid Caféhörnan. Väderomslagen är snabba och många så det blir både snöskottning och pulkadragning för att få allt på plats. Gamla tippen är till en början tom på besökare, men så en dag fylls tomheten plötsligt upp av ett livligt gulsparvsgång och fler fågelarter följer glatt efter. En ensam rödhake hoppar ofta omkring i smyg, en rödhake som överlever alla kalla dagar och nätter under mina nu tre säsonger som fågelmamma. Det känns som en lycklighet som än idag är svår att beskriva i ord.

VINTERN OCH EN första vårkant går fort, nu är en månad mer som en dag och mina småfåglar flyttar för att bilda familj. Jag stänger för säsongen och tänker på den lilla fläckiga blåmesen som ofta slog sig ner på sin gren för att småprata. "Lycka till med livet", viskar jag där mitt hjärta sannerligen vill tro att vi ska ses igen.

En vår går, en sommar kommer och en höst stundar och när slutet av oktober faller in får jag äntligen städa och göra fint till kommande vintergäster. Det blir en säsong där fåglar och jag möts i vilda höststormar, nattsvalt vintermörker och iskallt skymningsljus. Jag träffar förförande stjärtneser, envisa hackspettar, stolta talgoxar och modiga blåmesar, där en har en liten fläck på bröstet.

Jag ser domherrar i rött och brunt, enstaka talltitor och en ensam ringduva som chansat på en mild vinter. En morgon kommer sparvhöken, den flög så nära intill min rosa mössa att jag kände

vinddraget längst med kinden. Den tystnad som uppstod omkring, den glömmer jag aldrig.

DET ÄR OCKSÅ en stund i livet där jag möter varma och vänliga människor där några ser på, några frågar och några önskar hjälpa. Jag blir förvånad över allt jag lärt mig och att få dela och mötas känns stort, fint och värdefullt. Det är ett viktigt uppdrag vi har som fågelmatare för såväl fåglar som människor och när jag i slutet av mars det här året lämnar över till nya fågelmatarmammor och pappor, bryter det i bröstet.

Jag har lärt mig hur sköra vingslag sjunger i vinterkyran, jag har följt en ensam rödhakes kamp att överleva och jag minns en kuslig tystnad när sparvhöken svepte intill. Jag har upptäckt att fåglar och människor behöver varandra och jag har fått äran att lyssna till en livshistoria från en blåmes; en blåmes som jag vid ett sista besök tycker mig skymta i det varma gryningsljuset, för att ge mig en allra sista berättelse. Hon önskar få påminna mig om alla vackra minnen jag fått och om hon verkligen fanns där intill på sin gren eller om det bara var i min fantasi, det får jag aldrig veta.

KRÖNIKA: MALIN CHARLOTTA WAHLBERG